

YUNUSÇA

ÖĞRETMENLERİN
KALEMİNDEN ŞİİRLER
VE METİNLER

DR. MAKSUT YILDIRAN
İLE RÖPORTAJ

SPORTİF
ETKİNLİKLER VE
TURNUVALAR

KÜLTÜR VE SANAT
ETKİNLİKLERİ

EKİM 2026

1.
SAYI

MİLLÎ EĞİTİM AKADEMİSİ

ANKARA

Ankara Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezi
Kültür ve Sanat Dergisi Yayın Kurulu

Editörler:

Dr. Öğr. Üyesi Adem ORAKÇI

Dr. Maksut YILDIRAN

Dr. Muammer KARTAL

Dr. Yusuf Can TIRAŞ

Yayın Asistanları:

Esma YILMAZ

Gökhan ÇEVİK

Tasarım:

İrem Su ODABAŞ

yunusemreeum06

yunusemreakademi.meb.gov.tr

Kafkas Mahallesi, Özde Sokak,
No: 13/D, 06291 Bağlum,
Keçiören / Ankara

Değerli Meslektaşlarım, Kıymetli Öğretmen Adaylarımız ve Sevgili Okurlar,

Millî Eğitim Akademisi olarak, evlatlarımızı yarınlara hazırlayacak öğretmen adaylarımızın mesleki gelişimlerini desteklemeyi, yetkinliklerini artırmayı ve onları en donanımlı şekilde geleceğe taşımayı en temel görevimiz kabul ediyoruz. Bu vizyonun ve güçlü kurumsal birlikteliğimizin bir meyvesi olarak hazırladığımız e-dergimizin ilk sayısını sizlerle buluşturmanın heyecanını yaşıyoruz.

Eğitim; yalnızca müfredatların aktarılmasından ibaret olmayan, bireyin ruh, zihin ve beden bütünlüğünü esas alan köklü bir süreçtir. Bugün Akademimizde yetişen;

- öğrencilerimizin yolunu aydınlatacak, onlara rehber ve sırdaş olacak rehberlik öğretmeni adaylarımız,
- "Her çocuk özeldir ve öğrenme hakkı kutsaldır." anlayışıyla imkânsızı mümkün kılacak özel eğitim öğretmeni adaylarımız,
- gençlerimize disiplin, azim, takım ruhu ve sağlıklı bir yaşam bilinci aşılayacak beden eğitimi öğretmeni adaylarımız,

eğitim sistemimizin en hayati, en dokunaklı ve birleştirici sütunlarını oluşturmaktadır. Onların heyecanı, vizyonu ve bilimsel yaklaşımları, bu yayınının her bir sayfasına anlam katmaktadır.

Bu e-dergi; akademimiz çatısı altında oluşan birikimin, öğretmen adaylarımızın taze enerjisinin ve yenilikçi fikirlerinin paylaşıldığı dinamik bir platformdur. Amacımız bilgi vermenin ötesinde eğitime gönül veren herkes için yeni ufuklar açmak ve ortak bir ilham alanı yaratmaktır.

Derginin hazırlanmasında emeği geçen, fikirleriyle katkı sunan tüm öğretmen adaylarımıza ve akademisyenlerimize yürekten teşekkür eder; dergimizin eğitim camiamıza hayırlı ve ilham verici olmasını temenni ederim.

Keyifli okumalar dilerim.

Özkan AKTAN

Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezi Müdürü

EDİTÖRDEN

Değerli Okurlarımız,

Öğretmenlik, şüphesiz ki dünyanın her yerinde toplumların geleceğini şekillendiren, en önemli ve en saygın mesleklerden birisidir. Öğretmenler, yalnızca bilgi aktaran kişiler değil; aynı zamanda öğrencilerinin düşünce dünyasını geliştiren, onların kişisel ve sosyal gelişimlerine rehberlik eden ve davranışlarıyla örnek olan rol model insanlardır. Her gün binlerce, hatta milyonlarca genç zihinlerin gelişimine katkıda bulunan öğretmenler, taşıdıkları bu sorumluluğun bilinciyle hareket etmektedirler. Mesleğine gönülden bağlı idealist öğretmenler, bilgi ve deneyimlerini öğrencilerine aktarırken mesleki heyecanlarını, özverilerini ve insani değerleri de ortaya koyarlar. Onlar için öğretmenlik, geleceğin bireylerini yetiştirme sorumluluğunun verdiği anlam ve manevi doyumla sürdürülen, fedakârlık ve şefkatle yoğrulan yüce bir meslektir.

Bilindiği gibi eğitim, bir milletin geleceğini inşa eden en güçlü ve en kalıcı değerlerden birisidir. Bu büyük sorumluluğun merkezinde ise öğretmenler bulunmaktadır. Eğitim ve uygulama merkezimize adı verilen ve şiirleri güzel Türkçemizin 700 yıllık tapusu niteliğinde olan Yunus Emre'nin, insanı merkeze alan anlayışı, eğitim faaliyetlerimize de önemli bir ufuk sunmaktadır.

Yunus'un;

***“Gelin tanış olalım,
İşi kolay kılalım,
Sevelim sevillelim,
Dünya kimseye kalmaz.”***

Mısralarında dile getirdiği sevgi, birlik ve gönül anlayışı; eğitim ortamlarımız için kıymetli bir rehber niteliğindedir. Çünkü eğitim, güvenin ve sevginin bulunduğu yerde anlam kazanır.

Bu duygu ve düşüncelerle, Millî Eğitim Akademisi Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezi olarak hazırladığımız Yunusça E-Dergimizin 1. sayısını sizlerle buluşturmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Yunusça E-Dergi, öğretmenlerimizin yalnızca mesleki birikimlerini değil, duygu ve düşünce dünyalarını da paylaşılabilecekleri bir kültür ve sanat alanı oluşturmayı amaçlamaktadır. İlk sayımızda öğretmenlerimizin kaleminden çıkan şiir ve metinlere yer vererek hocalarımızın edebiyata, sanata, insana ve hayata dair bakışlarını sizlerle buluşturmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Kaleminden kâğıda, gönülden gönüle uzanan bu satırların; öğretmenlik mesleğinin taşıdığı sevgiye, özveriye ve umuda bir selam olmasını diliyoruz.

Yunusça E-Dergimizin hazırlanmasında yazılarıyla, şiirleriyle, görsel ve tasarımlarıyla katkı veren tüm eğitim personeli hocalarımıza, idarecilerimize ve öğretmen adaylarımıza en kalbi duygularımızla teşekkür eder, dergimizin uzun soluklu olarak yaşatılması için katkılarınızı bekleriz.

Yunus Emre'nin gönül dünyasından aldığımız ilhamla; bilgiyle aydınlanan, sevgiyle büyüyen, değerleriyle güçlenen nesiller yetiştirme gayesiyle bir sonraki sayımızda buluşmamızı temenni ediyorum...

Dr. Öğr. Üyesi Adem ORAKÇI
Eğitim Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

6-8: RÖPORTAJ

6-8: Dr. Maksut Yıldırım ile Röportaj

9-22: ÖĞRETMENLERDEN DİDAKTİK METİNLER

- 10: Yapay Zekâ Işığında Edebiyatın Geleceği
11: Özel Gereksinimli Bireyler: Mesleki Gelişimleri
12-13: Kapsayıcı Eğitime Dair Bir Bakış Açısı
14-15: Geniş Otizm Fenotipi: Güncel Araştırmalar Çerçevesinde Bir İnceleme
16-17: Düşle Gerçek Arasında Bir Harita: Puslu Kıtalar Atlası
18: **Akademide Sanat**
19-20: Söz Yokken Müzik Vardı: Müzik Tarihine Bakış
21-22: Türk Kültürü Üzerine Düşünceler

23-39: ÖĞRETMENLERİN KALEMİNDEN ŞİİR VE METİNLER

- 24: Dr. İlhan Kulaca'nın Kaleminden Şiirler
25-26: Ankara'yı Sevmeyi Öğrenmek
27: Araf
27: Şebnem-i Hân
28: **Akademide Sanat**
29-30: Zirveye Atılan Adımlar
31: Çilekli Şeker
32: Bir Çocuk Saflığında Düşünmek
33: Martin Eden'a Bir Okurdan...
34: **Akademide Sanat**
35: Sevdâ
36: Hicr-i Aşk
36: Gülistanım
36: Ön Sözünü Hatırla
37: Yasak Sorular
37: Çiçekler
37: Olmak
38: Bir Gün Olsam
38: Kendime Öğreti
39: Sevmek Üzerine
40: **Akademide Sanat**
41-43: Belki de Tek İnanan Oydu
44: **Akademide Sanat**

45-48: FİLM İNCELEMESİ

- 45-47: Cennetin Çocukları
48: Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak

49-53: AKADEMİMİZDEKİ SPORTİF ETKİNLİKLER

- 49-52: Voleybol Turnuvası
53: Langırt Turnuvası

54-58: AKADEMİDE KÜLTÜR VE SANAT UYGULAMALARI

- 54: Türk Halk Müziği ve Şiir Dinletisi
55-56: Akademi Korusu
57-58: Akademide Tiyatro

59: KAYNAKÇA

ÖĞRETMENLİKTEN AKADEMİYE UZANAN BİR YOLCULUK

Dr. Maksut Yıldırım ile
Eğitim ve Öğretmenlik
üzerine
Röportaj: Esmâ Yılmaz

1977 yılında Nevşehir’de doğan Dr. Maksut Yıldırım, ilk ve orta öğrenimini Nevşehir’de tamamladı. Kırıkkale Anadolu Öğretmen Lisesinin ardından Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Dili alanında yüksek lisansını tamamlayan Yıldırım, yine aynı alanda Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde doktrasını 2020 yılında tamamladı.

Lisans eğitimi sonrası iki yıl özel dershanelerde görev yaptıktan sonra 2005 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde öğretmenlik yapmaya başlayan Yıldırım, 2019-2024 yılları arasında Tunus Eğitim Müşavirliği bünyesinde Tunus Manouba Üniversitesinde Türk Dili okutmanı olarak yabancılara Türkçe öğretimi alanında görev aldı. 2026 yılı Nisan ayından itibaren Millî Eğitim Akademisi Yunus Emre Eğitim Uygulama Merkezi’nde Ders Grubu 7 Türk Dili alanında ders vermektedir.

**Sizi akademik hayata
yönlendiren temel motivasyon
neydi? Bugünkü Maksut
Yıldırım’ın oluşmasında hangi
dönüm noktalarının etkili
olduğunu düşünüyorsunuz?**

-Aslında başlangıçta ben de sıradan bir öğretmen olmayı düşünüyordum. Anadolu’nun bir kasabasından geldiğinizde çok büyük hayaller kuramayabiliyorsunuz. Öncelikli düşüncemiz bir meslek sahibi olmak ve düzenli bir hayat kurmak oluyor. Ancak lisans eğitimim sırasında bazı hocalarım beni oldukça etkiledi. Özellikle lisans eğitimimdeki Prof. Dr. Şerif Ali Bozkaplan ve Prof. Dr. İlhan Genç gibi hocalarım, akademik dünyaya olan ilgimin oluşmasında önemli rol oynadı. Onları gördükçe “Ben de böyle olabilir miyim?” diye düşünmeye ve akademik bir heyecan hissetmeye başladım.

Lisans eğitimimi tamamladıktan sonra özel sektörde ve Millî Eğitim Bakanlığı’nda çalıştım. Bir süre sonra üniversitede oluşan akademik merakım yeniden ortaya çıktı. Sakarya Üniversitesinin de bulunduğum yere yakın olması nedeniyle yüksek lisans için oraya başvurdum. Burada karşılaştığım bazı hocalar da akademik olarak daha ileri gitmem konusunda beni teşvik etti.

Doktora sürecimde ise Prof. Dr. Mehmet Mehdi Ergüzel’in önemli bir etkisi oldu. Kendisi hem hocam hem de doktora tez danışmanım oldu ve bana doktora yapmam konusunda cesaret verdi. Hayatta bazı hocalar ve bazı kararlar insanın kendisini geliştirme duygusunu güçlendiriyor. Benim akademik dünyaya yönelmemde de bu insanların ve kararların önemli bir payı olduğunu düşünüyorum.

Dr. Maksut YILDIRAN

Düşünce dünyanızı ve hayata bakışınızı en çok etkileyen insanlar kimler oldu?

Bu soruya öncelikle babamla başlayabilirim. Dünyada en çok sevdiğim insan babamdı. Bunun nedenini tam olarak açıklayamıyorum. Kendisi köylü ve çiftçiydi fakat farklı bir insandı. Köyümüzün dışından eğitilmiş ve makam sahibi insanların onu ziyarete gelmesi, onunla iletişim kurması benim dikkatimi çekmişti. Kendine özgü bir sevgi anlayışı vardı ve bundan çok etkilendim.

İlkokul öğretmenim Mahir Şırmaz da beni etkileyen önemli kişilerden biridir. Çok disiplinli bir öğretmendi ve öğrencilerin kendisinden çekinilmesini sağlayan bir otoritesi vardı. Fakat aynı zamanda başarıyı üretmeyi, öğrencilerini geliştirmeyi çok önemserdi. Ayrıca adını sayamayacağım kadar çok kıymetli öğretmenden ders aldım ve bana ilham verdiler.

Zaman içerisinde okuduğum eserler, bu eserleri yazan şahsiyetler ve eğitim hayatım da düşünce dünyamın şekillenmesinde etkili oldu. Ziya Gökalp'in eserleriyle ilgilenmeye başladım. Özellikle "Türkçülüğün Esasları"nı okuduktan sonra kendisini daha fazla merak ettim ve hayatını, eserlerini araştırmaya başladım. Daha sonra Nihal Atsız'ın "Yolların Sonu" adlı eseri de ilgimi çekti. Elbette Mustafa Kemal Atatürk'ü de burada anmadan geçemem. Bana bağımsızlık karakteri veren büyük bir şahsiyettir.

Akademik dünyaya geldiğimde ise kendime örnek aldığım isimlerden biri Kaşgarlı Mahmut oldu. Benim görüşüme göre ilk Türkolog ve sözlükçüdür. Özellikle çalışma alanım ve yaptığım tez çalışmaları açısından onun benim için ayrı bir yeri var. Çağımızda ise Prof. Dr. Ahmet Bican Erilasan'ın bende önemli bir yeri vardır.

Elbette hayatım boyunca karşılaştığım pek çok arkadaşımın, öğretmenimin ve sevdiğim insanların da üzerimde küçük ya da büyük katkıları olmuştur. Ancak bu isimleri bilmek ve onların hayatlarından, düşüncelerinden beslenmek benim için çok önemli.

Hayata bakışınız öğretmenlik anlayışınızı nasıl şekillendirdi?

Benim öğretmenlik anlayışında şöyle bir şey var: Sınıfa girdiğimde öğrencilerimin hepsini seviyorum. Onlara bir şey katma, onları sahiplenme ve bir adım daha ileriye taşıma duygusu hissediyorum. Bunun nedenini tam olarak bilmiyorum. Belki öğretmen olma ve öğrencilerime örnek olma duygusu bunu tetikliyor.

Eğitim hayatımız boyunca çok farklı öğretmenlerle karşılaşıyoruz. Bazı öğretmenlerin insanların hayatını değiştirdiğine şahit oldum. Bazen bir öğretmen sınıfa gelip yaptığı güzel bir konuşmayla öğrencisinin düşüncesini değiştirebiliyor ya da bir öğrenciyi bir etkinlikte destekleyerek onu daha üst bir seviyeye taşıyabiliyor.

Hatta bazen sokakta gördüğünüz küçük bir çocuğun davranışı bile hayata bakışınızı değiştirebiliyor. Ben de içimden gelen bu öğretme ve katkı sağlama duygusunu öğrencilerime aktarmaya çalışıyorum.

Bir öğrencinin iyi bir şey yaptığını, bir etkinlik gerçekleştirdiğini ya da aldığı bir notun yükseldiğini görmek benim için her zaman büyük bir mutluluk oldu. Öğretmenlik hayatım boyunca bu duygu devam etti. Bunu biraz da Allah tarafından verilen bir duygu olarak değerlendirebilirim.

Sizce bir öğretmeni iyi bir öğretmen yapan şey bilgisi midir, öğrencisiyle kurduğu ilişki midir, yoksa sahip olduğu değerler midir?

Bence üçünün de bir arada olması gerekiyor. Öncelikle öğretmen bilecek. Bilmeden öğrencisini yönlendiremez. Ancak sahip olduğu bilgiyi ezberden aktarmayacak; öğrencide merak uyandıracak ve onu öğrenmeye yönlendirecek.

Bunun yanında öğrenciyi anlamak da çok önemli. Öğrenci o gün kötü hissediyorsa ona yüklenmemek, kendisini kötü hissettiğinde yanında olmak gerekiyor. Bilginin yanında insani duyguların da öğretmenlik mesleğinde önemli bir yeri var.

Bütün bunların yanında öğretme motivasyonu, mesleğin kutsal yönüne inanmak ve öğretme sorumluluğunu hissetmek gerekiyor. Tüm bunlar bir araya geldiğinde iyi bir öğretmen ortaya çıkıyor.

Öğrencinin sizin verdiğiniz küçük bir bilgiyi alıp bunun üzerine bir şey koyduğunu, bir adım daha ileriye gittiğini görmek de öğretmenin motivasyonunu artırıyor. Örneğin Millî Eğitim Akademisinde ilk başladığımızda birçok işi biz yapıyorduk. Şimdi ise aday öğretmenlerin bu işleri kendilerinin yaptığını görüyoruz. Son programı yalnızca aday öğretmenler gerçekleştirdi. Bunu görünce "Evet, olmuş." diyorsunuz. Dolayısıyla öğretmen, öğrenci, çevre ve inanç; iyi bir öğretmen olmanın temel unsurlarını oluşturuyor.

Prof. Dr. Şerif Ali Bozkaplan ve Dr. Maksut Yıldırım

Öğretmenlik, akademik gelişim, ilham veren isimler ve genç öğretmen adaylarına yönelik tavsiyeler üzerine samimi bir röportaj.

Üniversitede alınan öğretmenlik eğitimi ile Millî Eğitim Akademisi deneyimi arasında nasıl bir tamamlayıcılık kurulmalı?

Aslında Millî Eğitim Akademisinin yapmak istediği şey tam olarak burada ortaya çıkıyor. Üniversitede temel bilgileri, temel eserleri ve alanla ilgili temel konuları öğreniyoruz. Kendini geliştirmek isteyenler yüksek lisans ve doktora yaparak akademik bilgisini daha ileri taşıyabiliyor.

Akademi ise bilginin uygulamaya dönüştürülmesini öğreten bir yer oluyor. Stajlar, sınıf içindeki sunumlar, müzik, sanat ve spor gibi etkinlikler aracılığıyla aday öğretmen, “Aldığım bu bilgiyi nasıl öğretirim?” sorusunun cevabını arıyor. Çünkü öğretmenlik yalnızca bilmek değil, bildiğini öğretebilmek mesleğidir. Akademi de bu noktada devreye giriyor.

Elbette öğretmenlik uzun bir süreçte öğrenilen bir meslek. Birkaç ayda ya da birkaç yılda tamamlanabilecek bir süreç değil. Ancak aday öğretmenin kendisine “öğretici” gözüyle bakmasını sağlamak ve ona bu duyguyu kazandırmak önemli.

Akademisinin bir başka işlevi de üniversitede alınan akademik bilginin uygulanacağı bir saha oluşturmaktır. Bunun yanında bazı aday öğretmenlerin eğitimlerinde ortaya çıkabilecek eksiklikleri tamamlayıcı ve destekleyici bir rol de üstleniyor.

Sonuç olarak eğitimin ve öğretmenliğin öğrenilmesinde bir son olmadığını düşünüyorum. Akademi; uygulamaya, tamamlamaya ve aday öğretmene öğretmen olduğunu hissettirmeye yönelik bir kurumdur.

Son olarak Millî Eğitim Akademisine başlayacak bir öğretmen adayına yalnızca mesleki değil, hayata dair tek bir tavsiye verecek olsaydınız ne söylerdiniz?

“Çok çalış.”

Ben atandığımda yeni bir öğretmendir ve öğretmenliğin tam olarak ne olduğunu bilmiyordum. O dönemde Millî Eğitim Akademisi gibi bir yapı da yoktu. Yalnızca çevremizde gördüğümüz öğretmenleri örnek alabiliyorduk. Ben de onlara bakarak hem doğru yaptıklarını hem de yanlışlarını görmeye çalıştım ve kendimin çalışması gerektiğini fark ettim.

Eğer ikinci bir kelime ekleyecek olursam, “sev” derim.

Çok çalışırsanız ve yaptığınız işi severseniz başarı geliyor. Siz de sevilirsiniz. Sevidiğinizi hissedip yaptığınız işin karşılığını gördüğünüzde motivasyonunuz ve başarı isteğiniz daha da artıyor.

Ben bunu biraz geç fark ettim, kendim yaşayarak öğrendim. Çalışmanın, mücadele etmenin ve vazgeçmemenin başarıyı getirdiğini gördüm.

Genç öğretmen adaylarına tavsiyem; iyi öğretmenleri izlemeleri, onlardan örnek almaları, çalışmalarını ve vazgeçmemeleri. Bunun yanında gönüllü olarak derslere girmek, kurslara katılmak ve kişisel gelişime zaman ayırmak da önemli.

Bir diğer tavsiyem ise yabancı dil öğrenmeleri. Çağımızda öğretmenlerin yalnızca yerel ya da ulusal ölçekte değil, dünyadaki gelişmelere de açık olması gerektiğini düşünüyorum. Bir dil öğrenmek, dünyaya açılmak ve farklı kaynaklardan yararlanmak açısından öğretmenler için çok faydalı olacaktır.

DR. MAKSUT YILDIRAN

“

“Çok çalış. Eğer ikinci bir kelime ekleyecek olursam, sev derim.”

”

**Röportaj:
Esma YILMAZ**

Öğretmenlerden Didaktik Metinler...

Yazarlar

- Dr. Muammer Kartal
- Furkan Güler - Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Mustafa Topal - Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Beyza Arslan - Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Şehmus Aslan - Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Serhat Kadioğlu - Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Yunus Emre Geçinir - Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü.

YAPAY ZEKÂ IŞIĞINDA EDEBİYATIN GELECEĞİ

“Gutenberg’in çağdaşı olan Frollo’ya göre basılı kitap, kitap-anıtı yok edecek, Orta Çağ’dan kalan ve her sütunu, her pervazı, her kapısı bir metin olarak okunabilen ve okunması gereken metinsel mimariyi matbaa bitirecektir.”[1]

15. yüzyılda Frollo’nun ifade ettiği düşüncenin üzerinden yüzyıllar geçti ancak yine kitap ve edebiyata yönelik düşünülmesi gereken bir soru dâim dolaştı, farklı bir şekliyle önümüze geldi: Yapay zekânın edebiyata etkisi nasıl olacak?

Edebiyat, çoğunlukla yapay zekânın hiçbir zaman başarılı olamayacağı bir alan olarak düşünülmüştür ancak yapay zekâ teknolojisindeki ve makine öğrenimindeki gelişmeler tam tersini göstermektedir. Teknolojik gelişmelerin sunduğu imkânlar çerçevesinde son dönemlerde popüler hâle gelen uygulamalardan biri yapay zekâ doğal dil işleme modelleridir. Belirlenmiş kalıp ifadeleri veya kodları yazıp karşılığında bir metin elde edilebilen bu modeller ile birlikte yapay zekâ ve edebiyat ilişkisi tekrar gündeme gelmiştir. Peki; bu dil modelleri gelecekte yazarların, şairlerin yerini alabilir mi? Bu bakış açısıyla edebiyatın geleceği ne olacaktır?

Makineler aracılığıyla edebiyat ya da yapay zekâ tarafından yaratılan edebiyat, aslında yeni bir gelişme değildir. Makineler aracılığıyla metin oluşturma denemeleri 1920’li yıllara dayanmaktadır. 1920’lerin küçük romanlarının yazılmasına vesile olan “Plot Robots” makinesi, makine ile metin oluşturmaya yönelik ilk girişim sayılmaktadır. Araldından Alan Turing’in yazdığı bilgisayar yapımı aşk mektupları gelmiştir. Bu denemeler anlam bakımından yetersiz kalmıştır. Günümüzde ise yapay zekâ dil modellerinin çeşitli sürümlerinde kişi, olay, yer ve zaman belirtildiğinde senaryo, hikâye ve roman rahatlıkla üretilebilmektedir. Üretken yapay zekâ sistemleri sayesinde edebî eserlerin oluşturulması mümkün olmaktadır. Şiir için de durum farksız değildir. Birkaç kelimelik yönergeler yazılarak şiirler oluşturulabilmektedir.

Ülkemizde henüz yapay zekâ dil modelleri aracılığıyla bir basılı eser oluşturulmamıştır. Ancak yurt dışında yapay zekâ ile oluşturulmuş eserler bulunmaktadır. Eser listesi şu an için çok uzun değildir ancak yeni eserler günden güne artmaktadır. Nitekim yurt dışındaki müzik, kitap gibi eserlerde yapay zekâ kullanılıyorsa “Yapay zekâyla üretilmiştir.” ibaresinin yer alması zorunlu tutulmaktadır.

Görünüşe göre yapay zekâ, dil ve sanat yeteneklerini kitlesel olarak geliştirecek. Yapay zekâ sistemlerine insan dilini anlamayı öğretmek için çok miktarda yazılı ifade yüklenmektedir. Çinli bir yayıncılık şirketi olan “Cheers Publishing” tarafından oluşturulan ve on bine yakın kelime yüklenilen algoritma tarafından 139 adet sone yazılmış ve bu şiirler “Sunshine Misses Windows” adıyla kitapçılarda satılmaya başlanmıştır. Edebiyat eleştirmenleri bu şiirlerin anlam ve duygu bakımından eksiklikler barındırdığını ifade etmiştir. Yapay zekâ, şiirin döngüsü içinde bulabildiği kadar çok kelime kombinasyonunu karıştırırken aynı yapıyı tekrar ederek insanın ruhuna, hislerine ne kadar hitap edebilmektedir? Bu çalışmaların çoğu anlamdan ziyade örüntünün devamı için karşımıza çıkmaktadır. Hâl böyleyken yapay zekâ dil modelleri ne kadar gelişse de insan ruhuna hitap etmesi ve ondan izler taşıması bana göre mümkün görülmemektedir. Dolayısıyla şairler ve yazarlar her daim var olacaktır. Dil modelleri tabii ki gelişecektir ancak bu, bilgisayarların dilin farklı yönleri arasındaki benzerlikleri çizdiği matematiksel alanı oluşturmaktadır. Yazarın, şairin dünyası arka planda kalmakta ve en önemlisi duygular esere yansımamaktadır. Benzer yönde Ahmet Hamdi Tanpınar yıllar öncesinden bu durumu özetlemiştir:

“Nesir olabilmek için her şeyden evvel fikrin vücudu lazımdır. Bırakan ki, onun da kendisine mahsus bir nizamı, bir ritmi olması lazım gelir. O da bir yorgunluğu, uzun ıstırapları ister, büyük nasir (yazar) tanınanların hepsi, beyaz sayfanın üstüne saatlerce alın teri dökmesini bilenlerdir.” [2]

Hayatın her alanında olduğu gibi bir durumu tamamen görmezden gelmek ne kadar yanlış ise dil ve teknoloji arasındaki gelişmeleri görmezden gelmek de yanlış olacaktır. Ancak bu aşamada yapay zekâ kullanılırken edebiyatın ruhunu ve asıl gayesini de unutmamak gerekmektedir. Günümüzün bilgisayarları anlam üretmekte yetersiz kalmakta ancak teknolojik cihazlar daha etkili hâle gelip insan yeteneklerine yaklaşırsa dahi yaratıcılık sürecinde insan müdahalesi mutlaka gerekecektir. Yapay zekânın edebiyat için bir tehdit mi yoksa faydalı bir gelişme mi olduğunu belirlemek şimdilik tamamen öznel bir değerlendirmedir. Çünkü bugün bulunduğumuz aşamada net veriler henüz elimizde bulunmamaktadır. Sonuç olarak edebiyatın geleceğin dünyasındaki konumu ve nereye evrileceği, şu an için belirsizliğini korumaktadır. Şimdilik, dijital dünyanın bizi götüreceği noktada; dilin kullanım alanlarına, ifade etme yeterliğine, gerekliliğine ve inceliklerine gösterilen ilginin korunması ve edebiyatın insanı anlatan yönünü, insanın hislerini, kendini kendine anlatmasını sürdürerek varlığını korumasını ümit edebiliriz...

Dr. Muammer Kartal

[1] Alberto Manguel, Okumanın Tarihi, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2020, s.10

[2] Ahmet Hamdi Tanpınar, Hep Aynı Boşluk, İstanbul, Dergâh Yayınları, 2024, s.59.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER

MESLEKİ GELİŞİMLERİ

Özel gereksinimli öğrencileri eğitim yaşamları boyunca basit günlük yaşam becerileri ile temel akademik beceriler çerçevesinde destekliyoruz; tabii ki bu durum öğrencinin seviyesine ve kademesine göre değişebilir ancak asıl hedefimiz onları gelecekte kendi ayakları üzerinde durabilen bireyler hâline getirmektir. Bu yazıda özel çocuklarımızın mesleki yaşamlarını, dünyadan ve ülkemizden iyi örnekleri, iş fikirlerini, okulların ve biz öğretmenlerin bu süreçte neler yapabileceğini aktaracağız. Eğitim sürecinde özel gereksinimli bireylerin mesleki yaşamı bazen kâğıt üstündeki iyi niyetli planların gerisinde kalabiliyor. Biz öğretmenler sınıflara adım attığımızda, sahanın getirdiği bazı pratik zorlukları yakından hissediyoruz. Okullarımızdaki fiziki imkânların sınırlılığı, toplumsal farkındalığın düşük olması, zaman zaman asıl odak noktamız olan mesleki hazırlık çalışmalarına yeterince zaman ayırmamızı zorlaştırabiliyor.

Meslek deyince akla ilk gelen okul türü, özel eğitim meslek okullarıdır. Bu okul türünün müfredatına baktığımızda ise geliştirilmesi gereken alanlar net bir şekilde göze çarpıyor. Çağın hızla dijitalleştiği, teknolojinin her alanımıza girdiği bir dünyada, iş piyasasında karşılığı azalmış geleneksel atölyelerle öğrencilerimizi sınırlamak onların potansiyeline haksızlık olabiliyor. Amacımız, özel gereksinimli gençlerimizi çağın gereklerine uygun, güncel alanlarla buluşturmak olmalıdır. Sadece meslek okullarında değil diğer tür ve kademelerde de öğrencilerimizi mesleki yaşama hazırlamalıyız. Orta ve ağır düzeyde zihinsel yetersizliği ya da otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerimiz için yapılan çalışmalar çoğunlukla sınırlı kalıyor. Toplumdaki yaygın ön yargı, bu bireyleri bazen koruma refleksiyle bazen de "yapamazlar" algısıyla dışarıda bırakabiliyor. Oysa biz öğretmenlerin inandığı temel şey şu: Doğru yöntemlerle bu tablonun aşılması tamamen mümkün. Örneğin, dışarıdan karmaşık görünen bir fastfood restoranında otizmlili bir bireyin çalışması imkânsız değil; yeter ki iş süreçleri küçük parçalara ayrılınsın, aşamalar net günlük rutinler hâline getirilsin ve mekân içinde görsel destekli yönergeler, renk kodlu şemalar kullanılsın. Bu basit ama etkili görsel uyarlamalar, bireyin kaygısını azaltıp harika bir iş çıkarmasını sağlayabilir. Bunlar yalnızca basit önerilerdir. Eminiz nice fikri olan öğretmenimiz vardır.

Dünyaya baktığımızda, bu sürecin okullar ile iş dünyası arasında kurulan güçlü geçiş programlarıyla desteklendiğini görüyoruz. Özellikle gelişmiş ülkelerde, gençlerin mezuniyet öncesi gerçek iş ortamlarını deneyimlemesini sağlayan, teoriyi pratikle buluşturan ilham verici modeller uygulanıyor. Ülkemizde de gurur duyduğumuz pek çok güzel örnek var. Marka ismi vermeden ifade etmek gerekirse Manisa'daki devasa bir beyaz eşya fabrikasında ya da köklü bir gıda üretim tesisinde özel gereksinimli bireylerin üretim bantlarına nasıl başarıyla adapte edildiğini, iş süreçlerinin onların yeteneğine göre nasıl uyarlandığını görmek çok sevindirici. Aynı şekilde yurdun dört bir yanında çoğalan "Down kafeler", bu gençlerin toplumla doğrudan iletişim kurmasını, sosyal beceri kazanmasını sağlayan harika sosyal girişimler. İstanbul'da tamamen karanlık bir ortamda, görme engelli rehberler eşliğinde yürütülen ve gören insanlara "görmeden anlamayı" öğreten o benzersiz deneyim merkezi de toplumsal empatiyi artırmada çok güçlü bir köprü niteliğinde.

Her özel eğitim öğretmenin velilerinden duyduğu o yürek burkan, en temel kaygı cümlelerinden biridir: "Ben öldükten sonra evladım ne yapacak?" İşte mesleki gelişim çalışmaları, bu derin endişenin en güçlü cevabıdır. Çocuklarımızın kendi ayakları üzerinde durabilmesi, sadece bir ekonomik kazanım değil, ailelerin omuzlarındaki en büyük yükü hafifleten hayati bir güvencedir. Bu doğrultuda bizler öğretmenler olarak sadece genç bir işe yerleştirmeyi değil, o işi uzun vadede sürdürebilmesini sağlayacak sosyal ve pratik becerileri kazandırmayı hedeflemeliyiz. Okullarımızda iş odaklı, güncel gelişmelere ayak uyduran esnek programların artırılması, aileler, okullar ve iş dünyası arasında sıkı köprülerin kurulması bu yoldaki en büyük yardımcımızdır. Özel gereksinimli bireylerin mesleki gelişimi tek bir kuruma veya kâğıt üstündeki planlara bırakılamayacak kadar kıymetlidir. Okulların fiziki şartlarının iyileştirilmesi, meslek okulu bölümlerinin güncel ihtiyaçlara göre uyarlanması ve bizlerin bu yolda desteklenmesi ortak sorumluluğumuzdur. Toplumun bakışı hak temelli bir noktaya geldikçe bu bireylerin hayata katılımı da o oranda güçlenecektir. Biz özel eğitim öğretmenleri olarak çocuklarımızın potansiyeline inanmaktan ve onlar için üretmekten asla vazgeçmeyeceğiz.

Türkiye Cumhuriyeti; çok kültürlü ve çok milletli bir coğrafyaya sahip olup yüzyıllar boyunca adalet, eşitlik ve haktan yana tavır takınan bir medeniyetin ürünüdür. Bu medeniyetin temelinde dil, din, ırk ayrımı yapmadan tüm insanlığı bir gören anlayış bulunmaktadır. Bu birleştirici anlayış ile kapsayıcı eğitimde farklılıklar değil çeşitlilikler zenginliktir. Farklılık farklı olma durumu, başkalık anlamında olup başka olarak görmek dahi kapsayıcı eğitim anlayışına ters düşmektedir. Çeşitlilik herkesin kendi özellikleri ile var olduğuna, herkesin birbirini desteklediğine vurgu yapmaktadır. Kapsayıcı eğitim bağlamında farklılıkların çeşitlilik olarak görülmesi anlayışı benimsenmeli ve bu anlayış çerçevesinde saygı, değer verme, yıkıcı davranışlardan kaçınma, empati, çeşitlilikleri zenginlik olarak benimsemek ve ortak insanlık duygusu ile hareket etmek gerekmektedir. Bu şekilde insani, ahlaki, millî ve manevi değerleri bir potada eritmeyi başarabilen öğrenciler ve çocuğun doğasına saygı gösteren ve her çocuğu bir dünya olarak tanımlayan öğretmenler; etnik köken, cinsiyet, yaş, kültür ayrımı yapmadan dil, din, coğrafya farklılıkları gözetmeyen kapsayıcı anlayış ile Türkiye Yüzyılı Maarif modelinde hedeflenen ilkelere ulaşacaktır. Çeşitlilikleri kabul eden, eşitlik ve adalet temelinde birlikte yaşama kültürünü benimseyen, farklılıkları kültürel zenginlik olarak gören ve toplumsal dayanışmayı önemseyen eğitim ile Türkiye Cumhuriyeti; tüm öğrencilerin öğrenmelerine yanıt verecek şekilde ayrımcılığı yok saymaktadır.

KAPSAYICI EĞİTİM

Kapsayıcı eğitim sadece özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere özgü eğitim olmayıp tüm öğrencilere hitap eden ve öğrencilerin akranlarıyla birlikte eğitim almasına imkân sunan dizgesel bir süreçtir. Bu yaklaşım, yalnızca zorluk yaşayan öğrenciler için farklı veya ek bir şey sağlamak yerine, tüm öğrenciler arasındaki farklılıklara yanıt vermek için sınıf ortamında genel olarak mevcut olanı genişletmeye odaklanır (Florian ve Black-Hawkins 2011; Windarsih vd., 2017). Temelinde adalet, katılım, aidiyet, hak ve çeşitlilik barındırmakta olup eğitim bünyesinde kapsayıcı kültür anlayışının var olması eğitimde kapsayıcı ve çok çeşitli ilerlemeyi sağlamaktadır. Etnik köken, cinsiyet, yaş, kültür ayrımı yapmadan dil, din, coğrafya farklılıkları gözetmeden bunları zenginlik olarak gören eğitim anlayışı ile eğitim sistemi hedeflenen ilkelere ulaşacaktır. Kapsayıcı eğitim tüm bireylerin eğitime dâhil olmasını sağlayarak, ayrımcılığı ortadan kaldırma sürecidir. Bu süreç okul çağında olan tüm çocukların ortak bir hedef ile eğitim sisteminin içine dâhil edilmesiyle etkili olacaktır (Aytekin, 2017). Kapsayıcı eğitim sayesinde çocukların eğitimde dışlanma sorununun önüne geçildiğini vurgulamaktadır.

KAPSAYICI EĞİTİME DAİR BİR BAKIŞ AÇISI

Kapsayıcı eğitimin benimsenmesi ve niteliklerinin geliştirilmesinin önemine değinmişler, bireylerin eğitiminde fırsat eşitliğinin önemini dile getirmişlerdir. Çeşitlilikleri kabul eden, eşitlik ve adalet temelinde birlikte yaşama kültürünü benimseyen, farklılıkları kültürel zenginlik olarak gören ve toplumsal kaynaşma anlayışını aşılayan eğitim ile bütünleşmeyi sağlayan MEB, tüm öğrencilerin öğrenmelerine yanıt verecek şekilde ayrımcılığı yok saymaktadır. Burada sosyal adalet ve eğitim anlayışının yansımaları ile kültürel, sosyal, eğitimsel ve yaşama dönük fırsatları gözetken ve çeşitliliği benimseyen akran eğitimi önemsenmiştir. Son yıllarda ülkemizde Suriye odaklı yaşanan göçler eğitim altyapımızda sınıf ve donatım yetersizliği başta olmak üzere kalabalık sınıfların oluşması, özellikle sınır illerinin eğitim ihtiyacını karşılayamaması çözüme kavuşturulması gereken sorunlar arasında yer almaktadır. Göç sürecinden ise en çok etkilenen kitle çocuklar olmaktadır. Olumsuz gelişmeler ile çocukların eğitimleri aksamakta ve ülkeler de eğitim politikalarında çeşitli değişikliklere gidebilmektedir. Göç içerisinde çocukların olması ile eğitim, barınma ve sağlık hizmetlerinden faydalanamamak ortaya çıkmıştır. Kapsayıcı eğitimi hoşgörü ve ahlak bütünlüğü temelinde ve özellikle farklılıkları çeşitlilik olarak görerek ele almak gerekir. Ülkemizde yer alan çok kültürlü yapıya sahip mülteci çocukların yaşadıkları uyum sorunu kapsayıcı eğitim bağlamında okulda atlatılmazsa çocuklarda güvensizlik, depresyon, kaygı, yalnızlık, kendi iç dünyasına çekilme gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir. Bu sorunun aşılması için oryantasyon ve önleyici rehberlik hizmetlerine ağırlık verilmelidir.

Tüm öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilme anlayışında olan eğitim ile kapsayıcı eğitimin hayata geçmesinde en önemli etkenlerden biri de öğretmendir. Bu açıdan değerlendirildiğinde bazı önerileri de sıralamak gerekir. Öncelikle öğretmenin ihtiyaç duyduğu desteği her alanda sağlayıp ayrıca okulların kapsayıcılığının da artması gerekmektedir. Kapsayıcı eğitimde çok çeşitlilik olup bir insan hakkıdır. Bu bağlamda tüm öğrencilerin zorunlu ve ücretsiz eğitime ulaşabilmelerinde hak temelli yaklaşım etkilidir. Bu hakkı öğrencinin nitelikli eğitim alarak kullanmasına imkân sunulmalıdır. Eğitimde feda edilecek tek bir fert bile yoktur anlayışından yola çıkarak, verilecek olan eğitimin niteliği artırılmalıdır. (Öztürk, 2017). Bu hedef doğrultusunda öğretmenlerin sınıflarındaki tüm çocuklara etkili bir kapsayıcı eğitim uygulamasını sağlayacak bilgi birikimine ve becerilere sahip olması önemlidir. (ERG, 2016).

Öğretmenlere kapsayıcı eğitim uygulamalarındaki rolü hakkında önemli bilgilerin verilmesi, öğretmenlerin sınıf içindeki tüm farklılıkların bir zenginlik olduğunu benimsemesini sağlayarak fırsat olarak görülmesine destek verir. (UNESCO, 2009). Öğrenme sürecini çeşitlendirmesi, tüm öğrencilere hitap edecek tarzda öğretim yöntem ve tekniklerini kullanması ve öğrencilere ulaşabileceği hedefler koyması kapsayıcı eğitim veren öğretmenlerden beklenmektedir. Kapsayıcı eğitimi diğer öğretim yaklaşımlarından ayıranın, öğretmenin yaptıklarından çok, sınıftaki farklılıklara nasıl tepki verdikleridir. Öğretmen; eğitim sürecinde çocuğun tüm sorumluluklarını üstlenmeli, öğrencilere eşit davranarak etkili iletişim ile öğrenmelerine yardım etmeli, destek sunmalıdır. Kapsayıcı bir okul ortamı; aynı sınıftaki tüm çocukları içeren, uygun bir eğitim programı sunabilen ve her öğrencinin gelişimini takip ederek, öğretmenden destek alabilen, böylece tüm çocukları başarıya ulaştırabilen ortamdır (Kasman vd. 2014).

Özel gereksinimli öğrencilerin bulunduğu kapsayıcı sınıflarda sosyal temasa ve özellikle duygusal zekaya önem verilmelidir. Sosyal temasa dayalı küçük uygulamalar ile sınıfın iklimi, bakış açısı değişebilmektedir. Etnik köken, sosyoekonomik düzey, inancına bakmadan kalıp yargılar oluşturmadan ve ötekileştirmeden oluşturulan okul ve sınıf ikliminde öğrencilerin başarı duyguları desteklenmelidir. Kapsayıcı eğitim ile çocukların farklı gelişim özelliklerine ve öğrenme ihtiyaçlarına sahip olduklarını kabul edilerek aynı eğitim ortamında sürece katılmaları amaçlanmaktadır (Eğitimde Birlikteyiz, 2020).

Öğrencinin sadece bir alanına değil sosyal, duygusal, dil gelişimine de destek sunacak ve öğrencinin birlikte öğrendiği, eğlendiği ortamlar öğrencinin aidiyet duygusu kazanmasına katkı sunacaktır. Öğrencinin ne öğrendiğini ve nasıl öğrendiğini ifade edebileceği projeler ve sunumlar yapılacak kapsayıcılık bağlamında öğrencinin kendini ifade etmesi sağlanmalıdır. Sınıf oturma düzenlerine dikkat edilmeli öğrencinin sosyalleşmesini ve duygusal zekasını ön plana alan eğitim anlayışında sıralı oturma düzeninden vazgeçilmelidir. Yüz yüze etkileşimin olmadığı ve öğrencinin düşüncesinin ön planda olmadığı bu oturma düzeninde sosyalleşme çok kısıtlı olmaktadır.

Ayrıca kapsayıcı eğitimin sürdürülebilir nitelikte olabilmesi için tüm paydaşlara iş düşmektedir. Kapsayıcı eğitim ve bu eğitimin nitelikleri ile ilgili her alanda bilgilendirmeler yapılmalı, çeşitli sempozyum, paneller düzenlenmeli ve hizmet içi eğitime öncelik verilmelidir. Çeşitlilikleri zenginlik olarak gören kapsayıcı eğitim ile insani, ahlaki, millî ve manevi değerleri bir potada eritmeyi başarabilen öğrenciler ve çocuğun doğasına saygı gösteren ve her çocuğu bir dünya olarak tanımlayan öğretmenler bir arada Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli hedeflerine yürümektedirler.

“ Öğretmenin yaptıklarından çok, sınıftaki farklılıklara nasıl tepki verdiği önemlidir. ”

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü- Mustafa Topal

Geniş Otizm Fenotipi

Güncel Araştırmalar Çerçevesinde Bir İnceleme

Geniş Otizm Fenotipi (BAP); klinik düzeyde Otizm Spektrum Bozukluğu tanısı almayacak kadar hafif olan ancak otizm spektrumuna özgü sosyal, iletişimsel veya bilişsel kişisel özellikleri alt-eşik (subclinical) düzeyde taşıma durumudur (Sucksmith et al., 2011). İlk gözlemleri Kanner'ın (1943) klinik notlarına ve Folstein ile Rutter'in (1977) ikiz çalışmalarına dayanan bu durum, otizmlili bireylerin tanı almamış ebeveyn ve kardeşlerinde otizme özgü genetik altyapının bir yansıması (endofenotip) olarak ortaya çıkmaktadır (Piven et al., 1997; Şengül-Erdem & Şengül Avcı, 2024). GOF kapsamında özellikle sosyal iletişimde farklılıklar, pragmatik dil özellikleri, sosyal biliş güçlükleri, davranışsal katılık ve sınırlı ya da yoğun ilgi alanları araştırılmaktadır (Trevis vd., 2020; Pua vd., 2024). GOF bağımsız bir psikiyatrik tanı değildir ve GOF özelliklerinin bulunması bireyin OSB tanısı aldığı anlamına gelmemektedir (Nayar vd., 2020; Kazantzidou vd., 2025). GOF araştırmaları özellikle OSB olan bireylerin birinci derece biyolojik akrabalarında yoğunlaşmaktadır (Nayar vd., 2020; Trevis vd., 2020). Bu araştırmaların temelinde otizmin yüksek düzeyde kalıtıma yatkınlığa sahip karmaşık bir nörolojik gelişimsel özellik olması ve genetik riskin aile üyelerinde klinik tanı olmaksızın daha hafif özellikler biçiminde ortaya çıkabilmesi bulunmaktadır (Nayar vd., 2020). Trevis vd. (2020), ailelerde GOF özelliklerini ayrıntılı biçimde inceleyerek farklı fenotipik örüntüler belirlemiştir. Araştırmada sosyal farkındalığın düşük olması, ayrıntıcı ve pedantik iletişim (iletişimde gereğinden fazla ayrıntıya takılma), kişiler arası ilişkilerde mesafeli durma ve tekrarlayıcı ya da takıntılı özellikler olmak üzere dört temel GOF örüntüsü tanımlanmıştır. Bu örüntüler GOF'un tek bir davranışsal özellikten oluşmadığını ve farklı bireylerde farklı özellik kombinasyonlarının görülebildiğini göstermektedir.

Aynı aile içerisinde bazı bireylerde belirgin GOF özellikleri bulunurken bazı bireylerde bu özelliklerin görülmemesi, ailevi riskin fenotipik olarak aynı biçimde ifade edilmediğini göstermektedir (Trevis vd., 2020). GOF ile genetik risk arasındaki ilişki Nayar vd. (2020) tarafından poligenik risk puanları kullanılarak araştırılmıştır (Nayar vd., 2020). OSB olan bireylerin annelerinde otizmle ilişkili poligenik genetik yük arttıkça toplam GOF özelliklerinin de arttığı ve özellikle pragmatik iletişim ile sosyal mesafelilik boyutlarının genetik riskle ilişkili olduğu bildirilmiştir (Nayar vd., 2020). Bu bulgular GOF özelliklerinin bazı boyutlarının OSB ile ilişkili genetik yatkınlığın fenotipik ifadeleriyle bağlantılı olabileceğini göstermektedir (Nayar vd., 2020). Bununla birlikte poligenik risk, bireysel düzeyde OSB veya GOF gelişimini belirleyen kesin bir gösterge olarak değerlendirilmemektedir (Nayar vd., 2020). GOF'un değerlendirilmesinde sosyal mesafe, pragmatik dil ve katılık en sık araştırılan boyutlar arasında yer almaktadır (Bang vd., 2021). El-Bouhali-Abdellaoui vd. (2025), 228 baba ve 261 anne üzerinde ebeveyn GOF özellikleri, çocukların otizm özellikleri ve ebeveyn ruh sağlığı arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırmada babaların %36,9'unda ve annelerin %26,1'inde GOF özellikleri belirlenmiştir. OSB olan çocukların babalarında GOF oranının OSB özellikleri bulunmayan çocukların babalarına göre daha yüksek olduğu ve OSB olan çocukların babalarında GOF oranının %52,3'e ulaştığı bildirilmiştir. GOF özellikleri gösteren babalarda daha fazla duygusal sorun görüldüğü, annelerde ise psikolojik sorunların çocukların otizm özellikleri ve duygusal düzenleme güçlükleriyle ilişkili olduğu bulunmuştur (El-Bouhali-Abdellaoui vd., 2025).

Türkiye’de gerçekleştirilen bir çalışmada GOF özellikleri ile anne-çocuk etkileşimi arasındaki ilişki incelenmiştir (Babayiğit vd., 2024). Babayiğit vd. (2024), 12-60 aylık çocuklardan oluşan OSB grubunda 41 çocuk ve gelişimsel gecikme grubunda 35 çocuk ile annelerini değerlendirmiştir (Babayiğit vd., 2024). Otizm grubundaki annelerin OSB ile ilişkili özelliklerinin gelişimsel gecikme grubundaki annelere göre daha yüksek olduğu bildirilmiştir (Babayiğit vd., 2024). Anne GOF özellikleri ile anne-çocuk ilişkisinin niteliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ve GOF özelliklerinin anne-çocuk ilişkisinin bazı boyutlarıyla kısmen ilişkili olduğu gösterilmiştir. Araştırmanın kesitsel yapısı nedeniyle GOF özelliklerinin anne-çocuk etkileşimindeki farklılıkların nedeni olduğuna ilişkin nedensel bir sonuç çıkarılamamaktadır (Babayiğit vd., 2024). Ebeveynlerin GOF özelliklerinin çocuklarının davranışlarının değerlendirilmesiyle ilişkisi Dovgan vd. (2022) tarafından araştırılmıştır. Araştırmada GOF özellikleri daha yüksek olan bazı annelerin çocuklarında daha fazla OSB belirtisi bildirme eğiliminde olduğu bulunmuştur (Dovgan vd., 2022). Öğretmen değerlendirmeleri de incelendiğinde ebeveyn özelliklerinin çocukların değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken değişkenlerden biri olabileceği bildirilmiştir. Bu bulgular ebeveyn ve öğretmen değerlendirmelerinin birlikte kullanılmasının çocukların otizmle ilişkili özelliklerinin değerlendirilmesinde bilgi sağlayabileceğini göstermektedir (Dovgan vd., 2022). GOF’un ailedeki OSB yükü ve kardeşlerin özellikleriyle ilişkisi Şengül- Erdem ve Şengül- Avşar (2024) tarafından incelenmiştir. Araştırmada 109 biyolojik anne; bir OSB olan çocuğu bulunan aileler, birden fazla OSB olan çocuğu bulunan aileler ve OSB çocuğu bulunmayan aileler olmak üzere gruplandırılmıştır (Şengül Erdem & Şengül Avşar, 2024). Ailedeki OSB olan çocuk sayısı arttıkça anne GOF özelliklerinin ve ebeveyn stresinin arttığı, algılanan sosyal desteğin ise azaldığı bildirilmiştir. Aynı çalışmada ailedeki OSB olan çocuk sayısı ve anne stresinin tipik gelişen kardeşlerde problem davranışlarla ilişkili olduğu bulunmuştur. Anne GOF özellikleri, ailedeki OSB olan çocuk sayısı ve algılanan sosyal desteğin ise kardeşlerin prososyal davranışlarıyla ilişkili olduğu bildirilmiştir (Şengül Erdem & Şengül Avşar, 2024). Craig vd. (2026), okul öncesi dönemdeki otizmlili çocukların ebeveynlerinde GOF özellikleri ile ebeveyn kişilik özellikleri ve çocukların sosyal-davranışsal profilleri arasındaki ilişkileri incelemiştir (Craig vd., 2026).

Araştırmada çocukların sosyal iletişim, davranışsal özellikler ve uyumsal işlevlerinin; ebeveynlerin ise GOF ve kişilik özelliklerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır (Craig vd., 2026). Bu çalışma GOF araştırmalarının yalnızca ebeveynlerin özelliklerini tanımlamakla sınırlı kalmayarak ebeveyn özellikleri ile çocukların sosyal ve davranışsal profillerinin birlikte incelenmesine yöneldiğini göstermektedir (Craig vd., 2026). 2020-2026 yılları arasındaki çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde GOF’un sosyal iletişim, pragmatik dil, sosyal biliş, davranışsal katılık ve duyuşal işleme gibi birden fazla alanda görülebilen özelliklerle ilişkili olduğu görülmektedir (Trevis vd., 2020; Bang vd., 2021; Pua vd., 2024; Yadon & Vonarx, 2024). Aile temelli araştırmalar GOF özelliklerinin özellikle otizmlili bireylerin birinci derece akrabalarında incelendiğini ve aile üyeleri arasında farklı yoğunluklarda ortaya çıkabildiğini göstermektedir (Trevis vd., 2020; Narzisi vd., 2025). Genetik araştırmalar GOF’un bazı boyutlarının otizmle ilişkili poligenik riskle bağlantılı olabileceğini ortaya koyarken, aile ve psikososyal araştırmalar GOF özelliklerinin ebeveyn-çocuk etkileşimi, ebeveyn ruh sağlığı ve kardeşlerin uyumu gibi değişkenlerle ilişkili olabileceğini göstermektedir (Nayar vd., 2020; Babayiğit vd., 2024; El-Bouhali-Abdellaoui vd., 2025; Şengül Erdem & Şengül Avşar, 2024).

Sonuç olarak GOF, OSB ile ilişkili özelliklerin klinik tanı sınırlarının altında farklı yoğunluklarda incelenmesini sağlayan çok boyutlu bir fenotipik yapıdır (Trevis vd., 2020; Pua vd., 2024). Güncel araştırmalar GOF’un özellikle sosyal biliş, pragmatik iletişim, sosyal etkileşim, davranışsal katılık ve duyuşal işleme alanlarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir (Bang vd., 2021; Pua vd., 2024; Yadon & Vonarx, 2024). Ebeveyn araştırmaları GOF özelliklerinin OSB olan çocukların ebeveynlerinde belirli oranlarda görülebildiğini ve ebeveyn özellikleri ile çocukların gelişimsel ve davranışsal özellikleri arasında çeşitli ilişkiler bulunabildiğini ortaya koymaktadır (Narzisi vd., 2025; El-Bouhali-Abdellaoui vd., 2025). Mevcut bulgular GOF’un bağımsız bir klinik tanı olmadığını ve GOF özelliklerinin tek başına OSB tanısı anlamına gelmediğini göstermektedir (Nayar vd., 2020; Kazantzidou vd., 2025).

DÜŞLE GERÇEK ARASINDA BİR HARİTA: PUSLU KITALAR ATLASI

Puslu Kitalar Atlası
Bir öğretmen adayının elinde ne türden bir pusula olmalı? Sınıfa girdiğinde önündeki otuz farklı zihni hangi haritayla okuyacak? İhsan Oktay Anar'ın 1995'te yayımlanan ilk romanı Puslu Kitalar Atlası'nı yeniden elime aldığında aklıma ilk düşen soru bu oldu. Çünkü bu roman, aslında hiçbir yere gitmeyen ama okuru bir ömür boyu taşıyan tuhaf bir yolculuğun anlatısı ve tam da bu yüzden, geleceğin öğretmenlerine söyleyecek fazlasıyla sözü var.

Bir Babanın Uykusu, Bir Oğlun Arayışı

Roman, 17. yüzyıl İstanbul'unda, dünyayı gezecek cesareti olmayan ama uykuyu şurubuyla girdiği düşlerde kıtadan kıtaya dolaşan Uzun İhsan Efendi ile onun oğlu Bünyamin etrafında örülür. Uzun İhsan Efendi, hiç çıkmadığı yolculukları bir atlasa döker; oğlu Bünyamin ise babasının bu tuhaf mirasının, belki de kendi kimliğinin izini sürmek zorunda kalır. Anar'ın kurduğu bu baba-oğul ilişkisi, aslında bilgiyle kurduğumuz ilişkinin bir alegorisini gibi okunabilir: Bilgiyi kim üretir, kim aktarır, ve aktarılan şey ne kadar "gerçek"tir?

İşte tam burada roman, öğretmen adayları için sıradan bir kurmaca metinden fazlasına dönüşüyor. Çünkü sınıfın içinde her gün yeniden sorduğumuz bir soru bu: Öğrettiğimiz şey kaçınıcı elden bir bilgi, kaç kez süzölmüş bir gerçeklik? Uzun İhsan Efendi'nin hiç gitmediği yerleri anlatması ile bazen bizim de kitaplardan, ders kitaplarından, başkalarının deneyimlerinden devşirdiğimizi "gerçekleri" öğrencilere aktarmamız arasında ürkütücü bir yakınlık var.

İhsan Oktay Anar

Ailesi ve İlk Yılları

21 Kasım 1960 tarihinde İstanbullu bir ailenin en küçük çocuğu olarak Yozgat'ta doğan İhsan Oktay Anar'ın babası TEKEL'de müskirat ekperi Mehmet Salt Bey, annesi ise memur Bediye Hanım'dır. Ataları 1893'te Kazan'dan İstanbul'a göç etmiş; Fatih Medresesi'nde müderrislik yapan büyükbabası Abdullah Almaçov, Soyadı Kanunu ile "Anar" soyadını almıştır. İlk ve ortaöğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra İzmir'de Karşıyaka Erkek Lisesi'ne başlayan Anar, okul saatlerinde kütüphaneye gidip Maupassant, Çehov ve Gogol okuduğu için devamsızlıktan okuldan atılmış; lise eğitimini Akşam Lisesi'nde tamamlarken bir yandan da tabela boyacılığı yapmıştır.

Akademik Yaşamı ve Eğitimi

Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde tamamlayan yazar, aynı bölümde araştırma görevlisi ve öğretim üyesi olarak çalışmış, 2011 yılında yardımcı doçent unvanıyla emekli olmuştur. 1995 yılında teğmen olarak askerlik görevini yaptığı sırada Kuzey Irak Harekâtı'nda yer almıştır. 1999 yılında Özlem Anar ile evlenen yazar, yaşamını İzmir Karşıyaka'da sürdürmektedir.

Yazın Hayatı ve Başlıca Eserleri

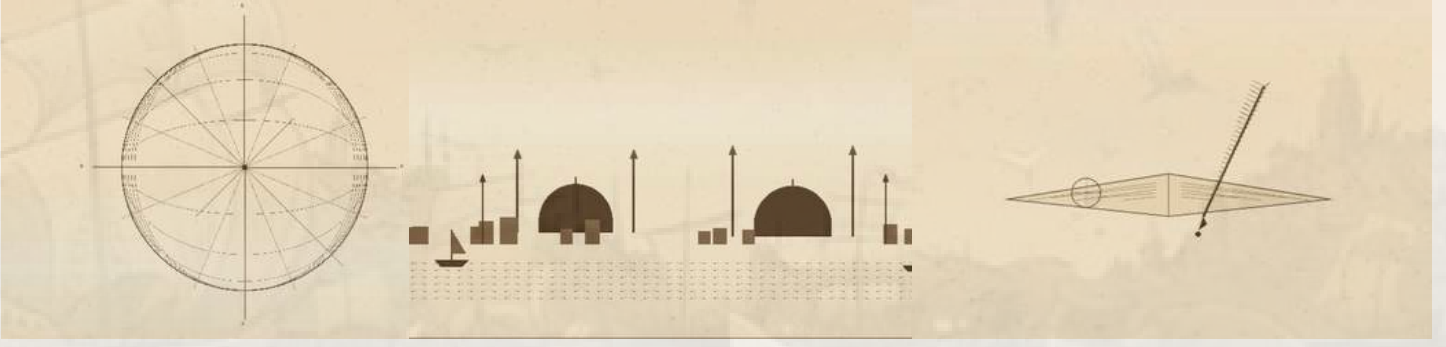
Edebiyat dünyasına ilk olarak Mor Köpük dergisinde yayımlanan "Kafirler İçin Apolojia" (1985) başlıklı öyküsüyle adını atan Anar, 1995 yılında yayımladığı ilk romanı Puslu Kitalar Atlası ile geniş bir okur kitlesi edinmiştir. Yirmiden fazla dile çevrilen bu ilk romanını; Kitab-ül Hiyele (1996), İngiltere'de tiyatroya uyarlanarak sahnelenen Efrasiyâb'ın Hikâyeleri (1997), Amat (2005), Suskunlar (2007), Yedinci Gün (2012), Gafiz Kahraman (2014) ve Tiamat (2022) adlı romanları izlemiştir. Metinlerinde yoğun alegori, tarihsel doku ve felsefi göndermeler kullanan Anar, 2009 yılında Erdal Öz Edebiyat Ödülü'ne layık görülmüştür.

Kamuoyunda yalnızca eserleriyle yer almayı tercih eden İhsan Oktay Anar; sosyal medya kullanmamakta, televizyon programlarına katılmamakta ve röportaj vermemektedir. Bu tutumuyla Türk edebiyatında kendine özgü müteavazi ve münzevi bir duruş sergilemektedir.

Var Olduğumuzdan Nasıl Emin Oluruz?

Anar'ın en cüretkâr hamlelerinden biri, Descartes'ı romanın içine "Rendekar" adıyla, parodik bir figür olarak sokması. Uzun İhsan Efendi, bu yazarın eserini okuduktan sonra kendi varlığından şüphe etmeye başlar; düşünüyor olduğu için var olduğuna inanır, ama kendisi dışında hiçbir şeyin varlığını ispatlayamaz. Bu, felsefe tarihinin en bilindik meselelerinden biri olan özne-nesne ayrımını, Osmanlı İstanbul'unun sisli sokaklarına taşıyan bir oyun aslında.

Bir sosyal bilgilere ya da felsefe öğretmeni adayları için bu bölüm neredeyse bir ders planı hazinesi. Çünkü Descartes'ın yöntemsel şüphesini öğrencilere anlatmanın en sıkıcı yolu tarihsel bir kronoloji sunmaktır. Anar'ın yaptığı ise o şüpheyi yaşayan, terleyen, korkan bir insanın derisine giydirmek. Felsefi kavramları soyutluktan çıkarıp bir hikâyenin eti kemiği hâline getirmenin ne demek olduğunu görmek isteyen her öğretmen adayının bu bölümü iki kez okumasını öneririm.

Dil: Bir Direniş, Bir Davet

Anar'ın dili üzerine yazmadan geçmek olmaz. Yazar, bilinçli olarak eski sözcükleri, Osmanlıca kökenli terimleri, uzun ve kıvrımlı cümleleri tercih eder. İlk sayfalarda bu dil bazı okurları zorlayabilir ama birkaç bölüm sonra fark edilir ki bu zorluk tesadüfi değil, kurgunun bir parçasıdır. Roman, okudu da bir çeşit "puslu" bir bölgeye sürükler. Anlaman hemen teslim olmadığı, sabır isteyen bir metin sunar.

Türkçe ve edebiyat alanında yetişen öğretmen adayları için bu, üzerinde uzun düşünülmesi gereken bir tercih. Çünkü bugün sınıflarda sıkça karşılaştığımız bir şikâyet var: "Bu metin çok ağır, öğrenciler anlamıyor." Anar'ın metni ise tam tersi bir soruyu gündeme getiriyor: Her metnin kolay olması mı gerekir yoksa bazı metinlerin zorluğu, okuru dönüştüren bir deneyim olarak mı görülmeli? Puslu Kıtalar Atlası, dilin sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda bir dünya kurma biçimi olduğunu hatırlatıyor. Sınıfta zor bir metinle karşılaşan öğrenciye "bu senin suçun değil, bu metnin senden istediği bir emek" diyebilmek, belki de bu romanın öğretmen adaylarına bıraktığı en kıymetli derslerden biri.

Tarihle Kurgunun Arasındaki O İnce Çizgi

Roman 17. yüzyıl İstanbul'unu arka plan olarak kullanır, ama bunu bir tarih ders kitabı titizliğiyle değil, bir rüya mantığıyla yapar. Gerçek tarihsel unsurlarla tamamen uydurma olaylar iç içe geçer. Okur çoğu zaman neyin belgelere dayandığını, neyin yazarın hayal gücünden çıktığını ayırt edemez. Bazı okurlar bunu bir kusur sayabilir oysa bence bu, romanın en bilinçli tercihlerinden biri.

Tarih öğretmenliğine hazırlanan bir öğrenci için burada durup düşünülmesi gereken bir şey var: Tarih anlatısı zaten baştan sona bir kurgu değil midir? Elimizdeki belgeler, tanıklıklar, arşivler... Hepsi belli bir bakış açısının süzgecinden geçmiş parçalarıdır. Anar'ın yaptığı, bu gerçeği inkâr etmek yerine kabul edip üzerine bir edebiyat inşa etmek. Sınıfta "tarih nedir, nasıl yazılır, kimin tarihi anlatılır" sorularını tartışmak isteyen bir öğretmen için Puslu Kıtalar Atlası, resmî tarih anlatısının dışında bir kapı aralıyor.

Macera, Ama Bir Amaca Hizmet Eden Macera

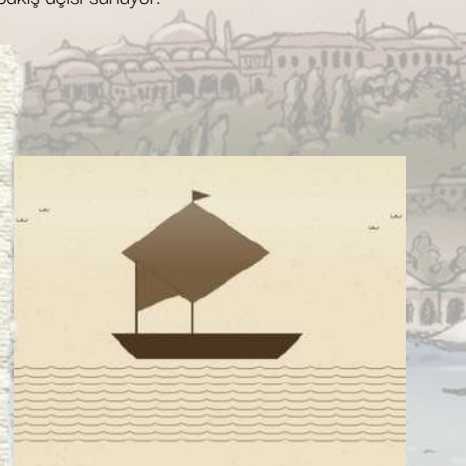
Kitabın omurgasını oluşturan korsanlık, kaybolma, arayış, kimlik değiştirme gibi unsurlar, romanı ilk bakışta bir macera anlatısı gibi gösterir. Ama bu maceraların hiçbirisi boşa değildir. Her biri, "gerçeklik nedir" sorusunun etrafında dönen daha büyük bir soruşturmanın parçasıdır. Bünyamin'in babasının izini sürerken karşılaştığı her karakter, her olay, aslında okuru biraz daha o temel soruya yaklaştırır: Yaşadığımız şey mi gerçek yoksa düşlediğimiz şey mi?

Bu kurgu tercihi, sınıf yönetimi ve ders tasarımı açısından da ilham verici bir örnek sunuyor bence. İyi bir ders de tıpkı iyi bir macera kurgusu gibi işler. Öğrenciyi meraklandıran küçük adımlarla ilerler, her adım bir öncekinin üzerine bir şey ekler ve sonunda öğrenciyi başladığı yerden çok farklı bir noktaya taşır. Anar'ın kurgusunu bir öğretim tasarımı metaforu gibi okumak, belki tuhaf gelebilir ama bir sınıfta da bilinmeyen bir kıtaya doğru çıkılan bir yolculuk gibi düşünmek, öğretmenlik mesleğine dair güzel bir bakış açısı sunuyor.

Neden Öğretmen Adaylarının Rafında Yeri Var?

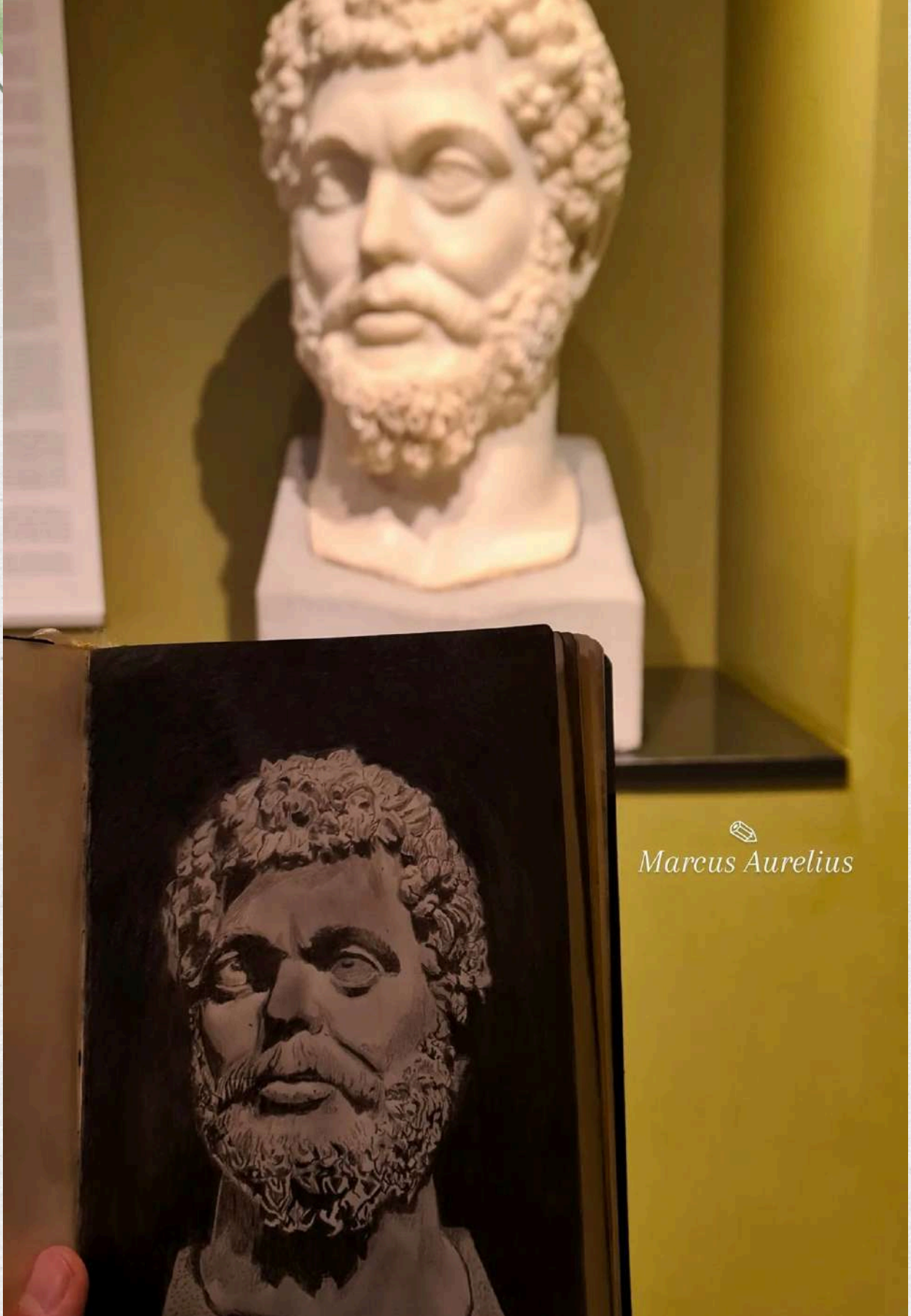
Puslu Kıtalar Atlası'nı bir öğretmen adayına önerirken üç şeyin altını çizmek isterim. Birincisi, bu roman bilginin kesinliğine değil, bilginin inşa edilme sürecine odaklanıyor. Bu yönüyle de bugünün eğitim anlayışında sıkça vurgulanan yapılandırmacı yaklaşımla tuhaf bir şekilde örtüşüyor. İkincisi, dilin zorluğuyla baş etmenin, bir metni "kolaylaştırmak" yerine öğrenciye o zorluğu birlikte göğüsleyecek bir yoldaş olmakla da mümkün olabileceğini hatırlatıyor. Üçüncüsü ve belki en önemlisi, tarihi ve kurguyu iç içe geçirerek, gelecekte tarih, edebiyat ya da sosyal bilgiler dersi verecek herkese, anlattıkları her "gerçeğin" aslında bir anlatı seçimi olduğunu gösteriyor.

Roman bittiğinde elinizde net bir cevap kalmıyor. Kalan şey, sorunun kendisiyle daha rahat bir ilişki kurmuş olmanız. Belki de öğretmenlik de tam olarak budur: Öğrencilere kesin cevaplar değil, sorularla barışık yaşamayı öğretmek. Uzun İhsan Efendi'nin hiç çıkmadığı seferlerden getirdiği o puslu atlası düşünüyorum da, belki her öğretmenin çantasında böyle bir atlas taşıması gerekiyor. Tam olarak nereye gittiğini bilmeyen ama yine de yola çıkmaktan vazgeçmeyen bir atlas.

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
Şehmus Aslan

Akademide Sanat

 Marcus Aurelius

Söz Yokken Müzik Vardı

Kulaklığı takıp bir ney taksimine denk geldiğimizde ya da bir bağlamanın teline vurulduğunda, aslında Orta Asya bozkırlarından bugünün modern şehirlerine uzanan bin yıllık bir işitsel hafızanın içine adım atıyoruz. Türk müziği dediğimiz olgu, yalnızca salonlarda icra edilen estetik bir kalıp değil; bu coğrafyada yaşayan insanların sevincini, yasını, inancını ve kültürel dönüşümlerini adım adım kaydetmiş canlı bir anlatıdır. Farklı iklimlerden ve medeniyetlerden beslenerek gelişmiş ama kendi öz tınısını hiçbir zaman kaybetmemiştir.

Bozkırın Etkisi ve İlk Tınlar: Her şey insanın doğanın ritmini sese dönüştürme arzusuyla başladı. Orta Asya'nın sonsuz bozkırlarında müzik, bugünkü anlamıyla bireysel bir eğlence aracı olmaktan çok, toplumun varoluş mücadelesinin bir tezahürüydü.

Kam ve Baksı Geleneği: Şamanlar, davulları ve at kılından gerilmiş telleriyle kopuzları eşliğinde toplumu bir arada tutar, av öncesi doğayla barışır, yas törenlerinde (yuğ) acıyı ortaklaştırırdı. Doğa olayları karşısında duyulan saygı ve korunma ihtiyacı, ritmin ve ezginin ilk tohumlarını attı.

Anadolu Sahası: Anadolu topraklarına yerleştikten sonra müzik, hayatın daha da içine girip günlük yaşamın her katmanına yayıldı.

Âşıklık ve Sözlü Hafıza: Bağlamasını omzuna alıp diyar diyar gezen halk ozanları; köylerden yaylalara kadar adaleti, aşkı, gurbeti ve toplumsal dertleri hece vezninin duruluğuyla ve acıklılığıyla anlattı. Yazının yerini alan bağlama teli, halkın kolektif hafızasını diri tuttu.

Mehteran: Dünyanın en eski askerî bando geleneği sayılan mehter, savaş meydanlarında orduya cesaret verirken, düşmana ise âdeta yaklaşan acı sonun habercisi oldu. Barış zamanında ise devletin gücünü ve egemenliğini simgeleyen bir araç oldu.

Klasik Türk Müziği: İstanbul'un saray, konak ve tekkelerinde gelişen, divan edebiyatının aruz vezniyle kenetlenen, koma seslerin mikrotonal incelikleriyle âdeta dantel gibi işlenen zarif ve kuralı bir sanat dili inşa etti.

Türk Halk Müziği: Anadolu köylerinde usta-cırac ilişkisiyle aktarılan, yöresel tavrılan, samimi dili ve sade Türkçeyi koruyan, Anadolu'nun özünü taşıyan duru bir damar olarak kaldı.

Batı Rûzgârı ve Cumhuriyet'in Çok sesli İdeali: 19. yüzyılda Osmanlı modernleşmesiyle birlikte yüzünü Batı'ya dönen imparatorlukta müzik, mehterandan mütevellit değişimin ilk hissedildiği alanlarından birisi oldu. Mehterhâne'nin yerini Giuseppe Donizetti yönetimindeki Muzika-i Hümayunun alması, saraya piyanonun ve Batı nota sisteminin gemesini sağladı. Cumhuriyet'in kuruluşu ise bu süreci bilinçli bir kültür politikasına dönüştürdü. Ziya Gökalp'in "Halkın ezgisi özümüz, Batı'nın tekniği yöntemimizdir" anlayışıyla Anadolu'nun dört bir yanından türküler derlendi. Bu hamlenin öncüsü olan Türk Beşleri (Ahmet Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey, Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Alnar ve Necil Kâzım Akses), yerel melodileri Batı senfonik orkestrasının çoksesli imkânlarıyla buluşturarak dünyaya açtı.

Makamla Gelen Şifa: Selçuklu ve Osmanlı darüşşifalarında müzik, doğrudan bir tıp yöntemine dönüştü. Özellikle Edirne Darüşşifasında su sesiyle buluşan makamlar, zihni ve ruhu yorulan insanları tedavi etmek için kullanıldı. Neşe ve canlılık arayanlara Rast, zihni dinlendirmek isteyenlere Nihavend, dingin bir iç huzur arayanlara ise Hicaz makamı dinletildi.

Doğu Medeniyet Dairesi ve İki Ayn Damarnn Yükselişi: İslamiyet'in kabulü ve yerleşik yaşamın kökleşmesiyle birlikte Türk müziği; Arap ve Fars kültürleriyle yoğun bir alışverişe girdi. Fârâbî, Safiyyüddin Urmevî ve Abdülkâdir Merâğî gibi büyük düşünürlerin katkılarıyla kuramsal temeller sağlamlaştırdı. Bu dönemde müzik iki ana koldan aktı.

Anadolu Rock'tan Günümüz Sahnesine

1960 ve 70'lere geldiğinde bu Doğu-Batı karşılaşması sokakta bambaşka bir enerjiye dönüştü; Anadolu Pop/Rock. Bağlama manyetiğe, tınlar elektrogitar amfilerine bağlandı. Barış Manço, Cem Karaca, Erkin Koray ve Moğollar gibi isimler Dede Korkut'tan Âşık Veysele uzanan köklü sözleri dönemin müzikal gerçekliğiyle ve gençliğin ritmiyle buluşturdu.

Bugün geleneksel bir bozlakta da bağımsız bir grubun şarkısına usulca sızan bir klamet solusunda da aynı kadim kökün izini sürmek mümkün. Türk müziği, asla geçmişte donup kalmış bir nostalji nesnesi olmadı. Türk müziği, her dönemin derdini, ritmini ve rengini içine katarak büyüyen, her dönem müzik dünyasına doğu sazlarında olduğu kadar batı sazlarında da virtüözüte seviyesinde katkıları olan müzisyenler katabilmiş, hafızası taze ve yaşayan devasa bir mirastır. Sahip çıkılması dileğiyle...

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
Serhat Kadioğlu

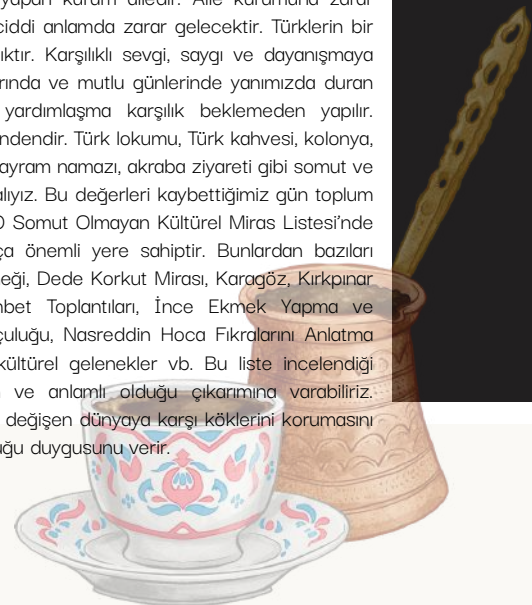
Türk Kültürü Üzerine Düşünceler

"At, Türk'ün kanadıdır." [1]

Türk kültürü dediğimiz kavram bugünden yaklaşık 5.000 ila 7.000 yıl öncesinde oluşmaya başlamıştır. Ziya Gökalp'e göre kültür, bir milletin ortak ruhunun, ortak bilincinin ve halk kaynağından gelen manevi değerlerin tümüdür. O'na göre kültür tamamen ulusaldir. Kısacası kültür, en basit tanımıyla bir milleti oluşturan maddi ve manevi değerlerin toplamıdır. Türk kültürünün çok katmanlı bir yapısı vardır. Bugün yaşadığımız gelenek ve görenekler sadece Anadolu coğrafyasında edindiğimiz tecrübelerden ortaya çıkmamıştır. Türkistan'daki bozkır kültürü, Anadolu coğrafyası, İslam medeniyeti, Osmanlı sentezi ve Cumhuriyet modernleşmesinin birleşmesiyle ortaya çıkan girift bir yapıyı göz önüne sermektedir. Bu zengin mirasımızı anlamak, yaşatmak ve eğitim yoluyla gelecek nesillere aktarmak, biz öğretmenlerin en temel görevlerinden birisidir. Millî kültürümüzün bütün güzelliklerini ne zaman meydana çıkarırsak, vatanımızı en çok o zaman seveceğiz. Türk kültürü, değişen zamanlara rağmen temel değerlerini koruyarak varlığını sürdüren, dinamik ve yaşayan bir bütündür. Türkler, Türkistan'da tarih sahnesine ilk adım attığından bu yana yaşantıları ile insanlara örnek olmuştur. En belirgin özellikleri ise özgür olmalarıdır. Esaret altına girmekten her zaman kaçınarak düşmanları ile mücadele etmişlerdir. Göçebe hayat, yaşantılarındaki en belirgin özelliklerdendir. Değişen mevsim şartları ve düşmanları ile mücadelelerinden dolayı sık sık yer değiştirerek yaşamışlardır. Türklerin hayatında önemli bir yer tutan şeylerden birisi ise attır. Türklerin göçebe yaşam tarzında at, sadece bir binek aracı değil uzaktakini yakın eden bir özgürlük aracıdır. Bu durum, Türklerin hayatında önem arz etmektedir. Nitekim Kaşgarlı Mahmut, Divânu Lugâti't-Türk eserinde "At, Türk'ün kanadıdır." atasözü ile bu durumu açıkça göz önüne sermiştir.

"Misafir on kismetle gelir, birini yer, dokuzunu bırakır."

Millî kültürümüzdeki misafirperverlik, aile, akrabalık bağları, komşuluk, mutfak kültürü, bayramlar, atasözleri gibi kavramlar ile Türklerin günlük hayatındaki kültürel yansımalarından bahsetmeden geçmek olmaz. Türkler misafirlerini ağırlamaktan öte onları baş tacı ederler. "Misafir on kismetle gelir, birini yer, dokuzunu bırakır." atasözü, misafirin ev sahibine yük olmayacağını, aksine eve bolluk ve bereket getireceğine inanıldığını ifade eder. Kültürümüzdeki bir diğer yapı taşı ise ailedir. Aile, toplumun en küçük ve en sağlam temel taşıdır. Kültürel ve dinî değerlerin ilk öğrenildiği kurumdur. Toplumu toplum yapan kurum ailedir. Aile kurumuna zarar geldiği zaman toplum olma bilincimize ciddi anlamda zarar gelecektir. Türklerin bir diğer önem verdiği kavram ise akrabalıktır. Karşılıklı sevgi, saygı ve dayanışmaya dayanan akrabalık, bizlerin zor zamanlarında ve mutlu günlerinde yanımızda duran aile üyelerimizdir. Maddi ve manevi yardımlaşma karşılık beklemeden yapılır. Bayramlar, toplumun en önemli değerlerindendir. Türk lokumu, Türk kahvesi, kolonya, el öpme, ev baklavası, bayram harçlığı, bayram namazı, akraba ziyareti gibi somut ve soyut kültürel değerlerimize sahip çıkmalıyız. Bu değerleri kaybettiğimiz gün toplum olma bilincimizi de kaybederiz. UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'nde yer alan unsurlar kültürümüzde oldukça önemli yere sahiptir. Bunlardan bazıları şunlardır: Türk Kahvesi Kültürü ve Gelenegi, Dede Korkut Mirası, Karagöz, Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali, Geleneksel Sohbet Toplantıları, İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü, Geleneksel Türk Okçuluğu, Nasreddin Hoca Fıkralarını Anlatma Gelenegi, İftar ve İftar ile ilgili Sosyokültürel gelenekler vb. Bu liste incelendiği zaman kültürümüzün ne denli zengin ve anlamlı olduğu çıkarılabilir. Geçmişten gelen bu değerler, toplumun değişen dünyaya karşı köklerini korumasını sağlar, hepimizin aynı kökün parçası olduğu duygusunu verir.

[1] Kaşgarlı Mahmut. (2014). Divânu Lugâti't-Türk. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Bir toplumun gelenekleri yaşadığı vatan toprağından daha kıymetli bir manevi vatan ortaya çıkarır. Bu gelenekler o toplumu millet hâline getirir. Yaklaşık 1.300 yıl önce kabul ettiğimiz İslamiyet ile Türk-İslam kültürünün ilk adımını attık. İslamiyet'i kabul etmemizden önceki yaşantımız ve kültürümüz ile dinimizin gerektirdiği yaşantıları birleştirerek ortaya çıkardığımız bu kültür, bizim şu anki yaşantımızda en belirleyici faktördür. Karahanlılar, Gazneliler, Selçuklular ve Osmanlı gibi büyük Türk-İslam devletleri ile temellerini attığımız bu kültür, yüzyıllardır dünya tarihinin en barışçıl ve insancıl milletlerinin başında gelen biz Türkleri daha da zirveye taşıdı. Türklerin kendi yaşayışları ile yorumladığı İslamiyet, "Türk Müslümanlığı" olarak anıldı. Bu medeniyet, bu kültür ne oldu da bugün bize eskisi kadar hizmet edemez oldu? Bizim milletimiz böyle değil. Tarihi boyunca gittiği yerlere insanlık öğretmiş; kimsenin diline, dinine, kültürüne dokunmamış, hep birbirinin gırtlığında olan değişik kavimler arasında barışı sağlamıştı. Acaba ne oldu? Törelerinde hangi etkilerle böyle değişiklikler meydana geldi? Bu soruyu doğru olarak cevapladığımız gün toplum olarak daha iyiye gideceğimizi düşünüyorum.

"Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır."

Bir diğer konu ise millet olmak hâlidir. Millet olmak demek, millî varlığa karşı hak ve ödevlerde biriz, nimetlerde ve külfetlerde biriz, millet hayatının tecellisinde biriz. Millet olma hâli bayrağa, toprağa ve toprağı vatan yapan şehide duyulan hassasiyettir. Bu ülkede ağlayan her şehit evladına borcumuz var. Terörün her zerresi, şehit evlatlarının gözyaşında boğuluncaya kadar mücadeleye devam etmemiz gerek. Aldığımız her nefesin; bu topraklar için bedel ödemiş şehit ve gazilerimiz sayesinde olduğu şuuru ile bir ömür süreceğimize, bizden doğan neslin de aynı ruh ile yetişmesine ömrümüz yettiğince gayret edeceğimize söz vermeliyiz. Bu topraklar hep acıyla yoğuruldu. Yeryüzünde yalnızca Anadolu denilen yerde zamansız fırtınalar ve toz bulutları günahsız çiçekleri, fedakâr fidanları unutturdu. Vatanın dağlarında, bayırlarında, kırlarında, en ücra yerlerinde kendi başına açıp solan çiçekler... Bu çiçekleri sulamak, biz öğretmenlere ait en önemli görevlerden birisi. Ancak bütün görevlerin ötesinde vicdanî bir görev vardır. Hayatımızı, varlığımızı milletin bağrına sokarak onlarla düşman karşısında uğraşmak. Öğretmen kalemiyle, asker silahıyla bu savaşı vermelidir. Bundan dolayıdır ki "Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır." Millî kültürümüzü koruduğumuz gibi ahlakımızı da korumalıyız. Bilhassa bizim gibi milletler için, en büyük dayanak vatanî ahlaktır. Vatanî ahlakımız kuvvetli olmazsa ne istiklalimizi ne hürriyetimizi ne de vatanımızın tamamını muhafaza edemeyiz.

Burada bahsettiğimiz değerlerin ve ortak belleğin en güçlü taşıyıcısı Türkçedir. Türkçe, kültürümüzün hem evi hem de can damarıdır. Çünkü Türk demek, dil demektir. Türkistan'daki yazıtlardan Dede Korkut anlatılarına, divan şiirinin inceliğinden halk türkülerinin samimiyetine kadar uzanan geniş bir yelpazede yer alan dilimiz ne kadar köklü ve zengin bir kültürel birikim taşıdığını gösterir. Türkçe, Türk kültürünün hem kökü hem çiçeğidir. Onu korumak, geliştirmek ve gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarmak, kültürel varlığımızı sürdürülebilmenin en temel şartıdır. Çünkü dilini kaybeden bir millet, kendini anlatma imkânını da kaybeder. Türkçe yaşadıkça, Türk kültürü de yaşamaya devam edecektir. Ziya Gökalp'in dediği gibi: "Ey günün Türk genci! Bütün bu işlerin yapılması asırlardan beri seni bekliyor!"

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
Yunus Emre Geçinir

Öğretmenlerin Kaleminden Şiir ve Metinler...

Yazarlar ve Şairler

- Aslı Mucuk – Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Atilla Aktürk – Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü
- Berat Aminci – Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Civan Can Yıldız – Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Dudu Başak Uysal – Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü
- Ezgi Karakütük – Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü
- Hatice Nisa Koluçolak – Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü
- Hüsnâ Çınarlı – Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- İbrahim Karakoyun – Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü
- İlhan Güler – Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü
- Dr. İlhan Kulaca
- İsmail Karakuş – Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Merve Öztürk – Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Muhammet Dikal – Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Ömer Çağrı Otugüzel – Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü
- Zeliha Bozdağ – Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü
- Zeynep Sıla Türe – Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü

Dr. İlhan KULACA

1980 yılında Eskişehir'in Çifteler ilçesinde doğdu. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde yüksek lisansını, Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde doktorasını Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında tamamladı. 2004 yılından itibaren Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak görev yapan Kulaca, 2026 yılı Nisan ayından itibaren Millî Eğitim Akademisi Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Eğitim Tarihi alanlarında akademik çalışmalarını sürdüren Kulaca'nın çeşitli makale, bildiri ve kitap bölümleri bulunmaktadır.

Dr. İlhan KULACA

BİR SOLUK

Yalnızlık içre yürürüm.
Diyar gezer durumum.
Aşka sefer sürürüm.
Eylendim bir soluk ben de.

Ölümü unuttur muyum sandın.
Ağladım, yaralarım yandım.
Yandım da hâlimi gördüm.
Eylendim bir soluk ben de.

Alem dönüp gider imiş.
Belli vakte akar imiş.
Akmiş artık durur imiş.
Eylendim bir soluk ben de.

İlhan geçti ömr-ü baharın.
Dünyaya uzak, ahirete yakın.
Yeşil başaktın, gün deydi soldun.
Eylendim bir soluk ben de (Ağustos,26)

BİRİ GEREK

Bilmediğimi bilen gerek.
Görmediğimi gören gerek.
Duyulmazı duyan gerek.
Kapılarda koyma beni.

Açtım gönül fezasını.
Yaktım alem sofasını.
Düşündüm ölüm sonrasını
Deyivercek biri gerek.

Nefsim kalbe fazladır.
Çengi çalar oynatır.
Zaman deyip aldatır.
Dur diyecek biri gerek.

İlhan söyler muradını.
Ciltler demez cevabını.
Aç ötelerin kapısını.
Elde anahtar biri gerek (Nisan, 25).

Dr.İlhan Kulaca

Ankara'yı Sevmeyi Öğrenmek

Ankara'ya ilk geldiğimde bana soğuk, kasvetli ve biraz da mesafeli gelmişti. İstanbul değildi, kendini hemen göstermiyordu. İzmir gibi insanı ilk anda içine çekmiyordu. Daha resmî, daha ciddi bir havası vardı. Hatta ilk zamanlar "Acaba Ankara'yı sevebilecek miyim, buraya alışabilecek miyim?" diye düşünüyordum. Sonra günler geçtikçe şehrin başka bir tarafını görmeye başladım. Soğuk ama zamanla kendine bağlayan yanını...

Ankara'yı sanırım en çok oradan oraya yürürken tanıdım. Çoğu zaman nereye varacağımı bilmeden çıktım yola. Bir yerden diğerine geçerken karşıma eski Ulus binaları, küçük dükkânlar, bir köşede Ankara simidi satan bir amca çıktı. Kimi zaman kalabalığın içinde oradan oraya savrulduğum, kimi zaman da hiç kimsenin olmadığı bir sokakta kendi düşüncelerimle baş başa kaldım. Uzun uzun yürüdüm Ankara'nın sokaklarında. Güzelliğini biraz da böyle keşfettiğimi düşünüyorum. Çünkü Ankara kendini bir anda değil, zamanla anlatıyor.

Öğretmen olmak için geldiğim bu şehirde, aslında kendimle ilgili de birçok şey öğrendiğimi fark ettim. Bir şehrin içinde milyonlarca farklı hayatın aynı anda devam ettiğini görmek, insana ister istemez kendi hayatını da düşündürüyor. Ne için geldiğini, neden burada olduğunu hatırlatıyor.

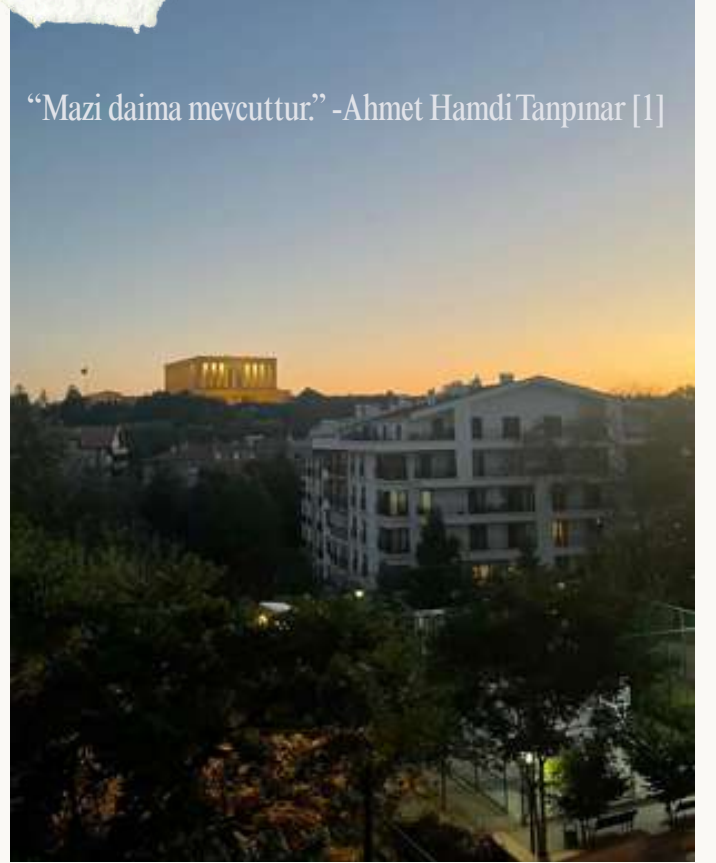
Ankara'nın bir de kendine has bir sessizliği var. Bazen güneşli bir günde kalabalığa karışmak, bazen uzun yollar boyunca yürümek, bazen de soğuk bir akşamda balkonda sıcak bir çayın başına oturmak günün en güzel anına dönüşebiliyor. Büyük planlar yapmadan geçirilen bir günün sonunda "Bugün de yorulduk ama güzeldi." diyebilmek gibi... Belki de hayatımızdaki güzellikleri fark etmemizi sağlayan şeyler tam olarak bunlar.

Belki Ankara'nın bana öğrettiği en güzel şeylerden biri de geçmişle bugün arasında bir bağ kurabilmek oldu. Tanpınar'ın "Mazi daima mevcuttur." sözü burada daha anlamlı geliyor. Çünkü Ankara'da yürürken geçmişin tamamen geride kalmadığını hissediyorsunuz. Bazen eski bir yapıda, bazen bir sokakta, bazen de hiç beklemediğiniz bir anda bir göl kenarında karşınıza çıkıyor.

Bir öğretmen olarak Ankara'da bulunmak ise bu şehre bakışımı biraz daha değiştirdi. Çünkü burada yalnızca yeni bir şehirde yaşamaya değil, mesleğimin ilk adımlarını atmaya başladım. Burada geçen yoğun günlerin, yeni tanıştığım birbirinden farklı insanların, birlikte güldüğümüz ve bazen yorulduğumuz anların arasında Ankara da sessizce bütün bu süreçte eşlik etti. Fark ettirmeden bizi değiştirdi, geliştirdi ve kendi hikâyemizin bir parçası oldu.

Bazen düşünüyorum da, yıllar sonra Ankara'ya tekrar geldiğimde bugün gördüğüm Ankara aynı Ankara olmayacak. Belki bazı sokakları hatırlamayacağım, bazı yerlerin adını unutacağım. Ama bu şehirde öğretmenliğe başladığım günleri hatırlayacağım. İlk kez "öğretmen" kimliğiyle kendime başka bir gözle baktığım günleri, yeni bir hayata alışmaya çalıştığım zamanları, okula giderken verdiğim çabayı ve hiç fark etmeden Ankara'ya ait küçük ama çok değerli anılar biriktirdiğimi...

"Mazi daima mevcuttur." -Ahmet Hamdi Tanpınar [1]

[1] Tanpınar, A. H. (1946) Beş şehir / Denemeleri.

“Her sabah, uyanınca -inanır mısınız- Ankara’da bulunmanın şerefini duyarım.” [1]

Yakup Kadri’nin Ankara romanında geçen “Her sabah, uyanınca -inanır mısınız- Ankara’da bulunmanın şerefini duyarım.” cümlesini okuduğumda, Ankara’ya ilk geldiğim günlerde böyle hissedeceğimi hiç düşünmezdim. Ama zamanla insanın bir şehre alışmasının, onu sevmesinin biraz da orada kendinden bir parça bırakmasıyla ilgili olduğunu anladım. Bizler de buradan giderken bir parçamızı Ankara’da bırakacağız; anılarımızı, hatıralarımızı...

Şimdi Ankara, ben ve benim gibi öğretmen arkadaşlarım için sadece bir başkent değil; öğretmeye ve öğrenmeye adanmış bir hayatın başlangıcı.

İnsan bazen bir şehri seçmez; şehir, insanın hayatında bir döneme eşlik eder. Ankara da benim için tam olarak böyle oldu. Başta biraz uzak duran, kendini hemen sevdirmeyen ama zaman geçtikçe tanıdık gelen ve hiç bırakmak istemeyeceğim biri gibi...

Belki Ankara’yı hâlâ tam anlamıyla tanımıyorum. Zaten bir şehri tamamen tanımak mümkün mü, onu da bilmiyorum. Her gelişinizde başka bir sokağı, başka bir hikâyeyi, başka bir yüzü çıkıyor karşınıza. Ama yine de burada geçen her anım birbirinden kıymetli.

Artık Ankara’yı sevmek için her köşesini bilmem gerekmediğini biliyorum. Çünkü bazı şehirler gezilerek değil, yaşanarak tanınıyor. Bıraktığı hislerle, biriktirdiğiniz anılarla ve hayatınızda açtığı yerle...

Ankara da benim için artık biraz böyle.

Burada öğretmenliğe başladım, yeni insanlar tanıdım, yorulduğum, öğrendim, güldüm ve fark etmeden anılar biriktirdim. Burası artık bana sanki çok uzun zamandır burada yaşıyormuşum hissini veriyor.

Belki yıllar sonra bu şehre döndüğümde ilk aklıma gelecek şey binaları ya da yolları olmayacak.

“Ben burada başlamıştım.” diyeceğim.

Ve sanırım bir şehri insanın kalbinde özel bir yere koyması için bundan daha güzel bir sebep yok.

Umarım yollarımız tekrar Ankara sokaklarında kesişir.

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü- Aslı Mucuk

[1] Karaosmanoğlu, Y. K. (2024). Ankara. İletişim Yayınları.

Araf

Eser soğuk bir rüzgâr gecenin yarısında,
ürpertir içini
sen anılardan bir ceket alırsın omzuna
ve hüzünlü bir bakış atarsın baş sokaklara.
Sanki sen karartıyorsun geceyi
kendi karanlığınla
balkonundaki çiçekler solmuş,
üst komşu kendini asmış
sallanır ayakları tam karşında,
Eski bir şarkı çalar radyoda
sen düşüncelerden bi salıncak yapmışsın
sallanıyorsun zihninin boşluklarında
karmaşa gittikçe büyüyor
sen gittikçe küçülüyorsun.
Ölümlerden bir hayat seçmişsin
ölüyorsun her gün sabaha karşı.

Ben uzun bir yolun özlemiyle bakıyorum
uzun yollara
sarışın, yorgun bir çocuğun anılarından kaçıyorum
ve devrik cümleler kuruyorum devrik hayatı üzerine.

Biz telaşlı bir dünyanın çocuklarıyız
adımlarımızın çokluğu ve ilerleyişimizin azlığı bu yüzden.
Sen bir susuştan ibaretsin,
ben bir kağıştan.
Biz, dargın ve dalgın bir çift bakıştan ibaretiz.

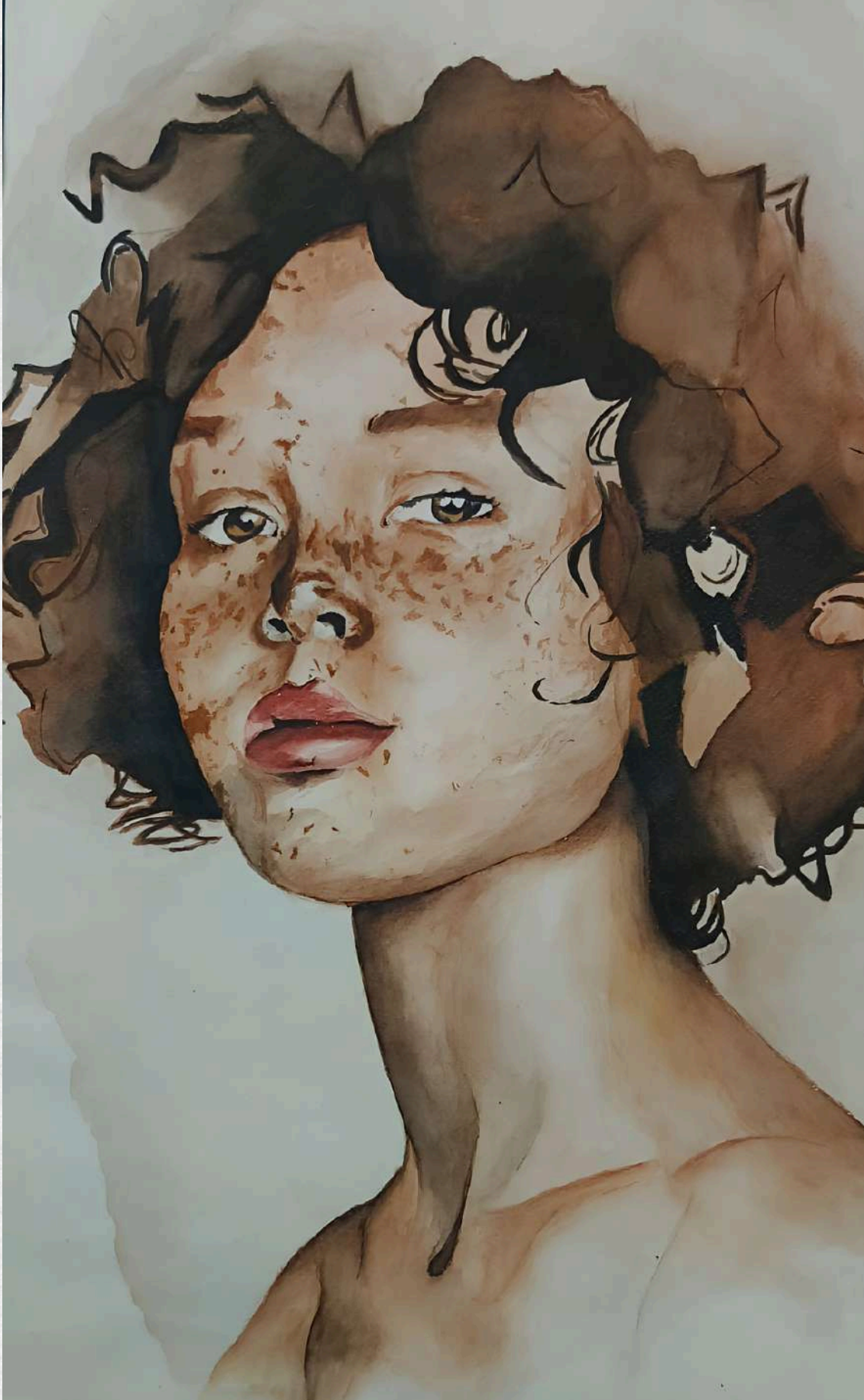
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü-
Atilla Aktürk

Şebnem-i Hûn

Gül olsan;
Dikenin var diye seilmeyecek misin?
Tutsam dalından, koklasam aşkı;
Ruhumu incitmeyecek misin?
Varsın dökülsün kanım yapraklarına,
Ne olmuş yani?
Yaprak senin, koku senin, diken senin;
El benim, kan benim, aşk benim...
Bırak da bu gönül,
Seni kendi yarasında sevsin.

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
İsmail Karakuş

Akademide Sanat

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü- İrem Su Odabaş

25 Temmuz 2026

ZİRVEYE ATILAN ADIMLAR

Zirvelere ulaşmak sadece kayalara tutunmak değildir; korkuyu güvenle, mesafeleri dayanışmayla aşmaktır. Sınıf duvarlarının dışına çıktığımızda anladık ki gerçek öğrenme, güvenin ve dayanışmanın sınırlarının sınıandığı yerlerde başlıyor. Rüzgârın sesine, kayanın sertliğine ve arkadaşının uzattığı ele güvenmek...

Beden 3 ekibinden arkadaşlar olarak akademi çatısı altında başladığımız bu yolculukta, Eskişehir Karakayalar'da doğanın zorlu şartlarına karşı bir olduk, birbirimize ip olduk ve bir tırmanış gerçekleştirdik. Bizler sadece bugünün tırmananları değil; yarın öğrencilerine cesareti, pes etmemeyi ve her düşüşten sonra yeniden ayağa kalkmayı öğretecek olan öğretmenleriz.

Zirvede aldığımız o derin nefes ve arkamızda bıraktığımız her engel, akademi yıllarımızın en unutulmaz izi olarak kalacak. Çünkü biliyoruz ki, bir çocuğun cesareti, önünde duran eğitmenin kayalarda bıraktığı izlerle başlar.

Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü- Ezgi Karakütük

 Ezgi Karakütük

53

KODAK PORTRA 400

400

53

KODAK PORTRA 400

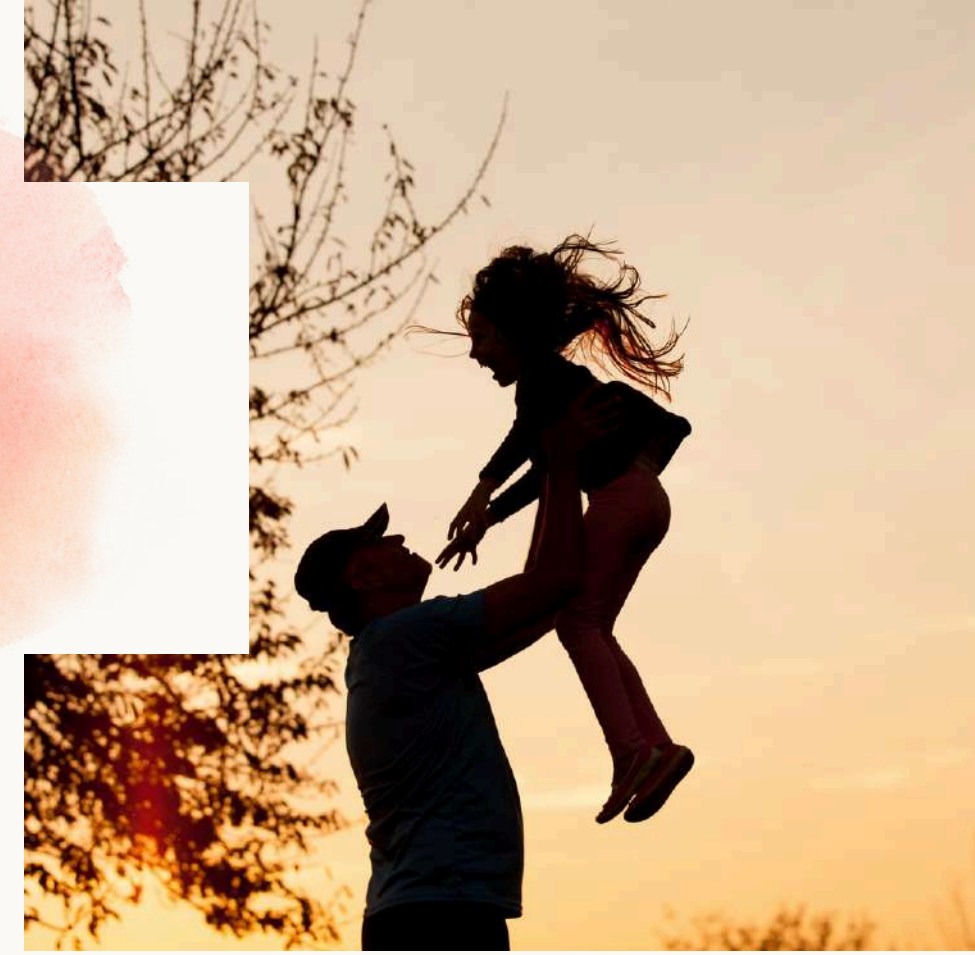

Çilekli Şeker

Yaklaşık bir buçuk senedir rüyalar benim için farklı bir anlam taşıyor. Uyumak, babamla özlem giderebildiğim tek zaman dilimi. Rüyalarda kavuşmak çok güzel hissettiriyor. Uyanmak ise kaybettiğini hatırlamak demek. Benim rüyalarım bana göre hiçbir zaman sıradan rüyalar olmadı. Babam öylesine çıkıp gelmiyor rüyalarım. Sanki her defasında bana "Ben buradayım, devam et" demeye geliyor.

Üniversiteden mezun olmama bir hafta kala kaybetmişim babamı. Geleceğime dair en büyük hayali, öğretmen olmamdı. Onun hayali, o günlerde benim için güçtü. Tutunacak bir daldı. Devam edebilmektir. Mezun olduğum gece babam rüyama geldi. Sadece baktı ve gülümsedi. Uyandığımda babamı kaybettiğimi hatırladım. Babamı kaybetmişim, ama bir rüya kadar yakınımdaydı. Aradan çok zaman geçmeden başka bir sınav vardı karşımda. Akademi Giriş Sınavı. Fakat sınavdan daha çok düşündüğüm başka bir şey vardı. Ben sınavdayken babam bahçede beklemeyecek miydi? Çünkü hayatım boyunca onun bir yerlerde beni beklediğini bilmek bana güven vermişti. 13 Temmuz 2025 gecesi yine geldi canımın içi. Bu kez bana başarılar dilemeye geldi.

Sabah uyandığımda yine fark ettim. Babam yoktu. O sabah güçlü olmak ve sınava gitmek, benim için sınavın kendisinden daha büyük bir sınavdı. Ama babamın hayali vardı. Öğretmen olmamı istemişti. Sonuçların açıklanmasını beklediğim süreç benim için oldukça sancılı geçti. Kazanıp kazanamayacağımı bilmiyordum. Babam yine benimleydi. Sonunda akademiyi kazandığım gün geldi. O gece rüyamda babam bana şeker aldığını söyledi. Çilekli şekerler. Rüyamda o lezzetli şekerin tadını aldım. Uyandığımda bir süre o tadı düşündüm. O gece babamın bana verdiği çilekli şeker, benim için yalnızca bir şeker değildi. Sanki bana hediye ettiği gelecekti. Öğretmenlikti. Benim için kurduğu hayaldi. Şimdi bir çocuğun karşısında durduğumda, yalnızca öğretmenlik yapmıyorum. Babamın bende görmek istediği kişiye doğru da yürümeye devam ediyorum. Babam beni hiçbir zaman sınıfın içinde öğretmen olarak göremeyecek. Bir gün okuldan döndüğümde ona okulda yaşadıklarımı anlatamayacağım. Babam artık hayatımda eskisi gibi değil. Ama hâlâ hayatımda. Bir gülümseme olarak. Bir rüya olarak. Bir çilekli şeker olarak.

Babamın benim için kurduğu hayaller, babamdan daha uzun yaşıyor. Ben şimdi o hayalin içindeyim. Öğretmen oldum. Artık sınavdayken bahçede beni beklemiyor. Ama biliyorum. Babam gururla bana gülümsüyor.

Mesleğinin daha ilk yıllarını yaşayan Merve Öğretmen'in yeni tayin olduğu köy okulundaki sınıfında özel gereksinimleri olan bir öğrencisi vardı: Yağız. Sarışın, sıska ve orta boylu olan Yağız, okuldaki diğer çocuklardan biraz farklıydı. Aynı köyde yaşayıp birbirlerini çok iyi tanıdıklarına rağmen bu çocuk, arkadaşlarıyla konuşurken onlarla göz teması kuramıyor, gözlerini sürekli kırıyor, ellerini sallıyor ve ne yazık ki hareketlerini de pek kontrol edemiyordu. Kekeme olan çocuğun konuşması bile pek anlaşılmıyor; hızlı ve eksik sözcüklerle konuşuyordu. Bunlar birleşince Yağız kendisini istediği gibi ifade edemediğinden kendi küçük dünyasında yapayalnızdı. Onu sadece Merve Öğretmen'i anlayabiliyordu; zira ona sabırla ve merhametle yaklaşan öğretmeni, onun her hareketinden, her sözünden ne söylemek ya da ne yapmak istediğini kolayca çözebiliyordu. Ancak okuldaki, mahalledeki ve parktaki çocuklar onu anlamıyor, anlamak için de hiç çaba göstermiyorlardı.

Bu sebeple neredeyse Yağız'ın tek arkadaşı öğretmeniydi. Teneffüslerde onunla oynar, bahçeye birlikte çıkar, onunla vakit geçirip eğlenirdi. Diğer çocuklar ise ondan hep uzak durur ve ondan korkarlardı. Böylece Yağız için okul bahçesi, uzaktan izlenen renkli ama uzak bir dünyaya dönüşmüştü. O günlerde, var ettiği bu küçük dünyasında Merve Öğretmen ile yaşayan Yağız için yeni bir arkadaşlığın kapısını aralayacak bir olay oldu. O sabah okula, Sare adında yeni bir kız geldi. Saçları iki belik hâlinde başının iki yanından dökülen bu kız; içine kapanık, hiç arkadaşı olmayan ve anne babasını kaybetmiş bir öğrenciydi. Merve Öğretmen, bahçede Yağız'la top oynarken okula yeni gelen bu sessiz kızı fark etti. İki yalnız çocuğun dünyasını birleştirmek isteyen Merve Öğretmen, bu kez sıradan bir yönlendirme yapmak yerine topu hafifçe Sare'nin oturduğu bankın altına doğru yuvarladı. Yağız'a gülümseyerek topu alıp gelmesini söyledi.

BİR ÇOCUK SAFLIĞINDA DÜŞÜNMEK

Yağız topun peşinden gidip Sare'nin yanına ulaştığında, diğer çocuklara yaptığı gibi çekinerek ama içtenlikle kekeledi: "M-merhaba," Sare, kendi yalnızlığının ortasında bu ürkek sesi duyunca başını kaldırdı. Yağız'ın ellerini heyecanla sallayan ve gözlerini kıran bu çocukta, kendi içindeki o kırılgan, arkadaşsız dünyayı gördü. Utangaç bir gülümsemeyle, "Merhaba!" diye karşılık verdi. Yağız çok şaşırılmıştı. Karşısındaki çocuk diğerleri gibi kaçıp gitmemiş, aksine onunla konuşmuştu. Bu kabul ediliş Yağız'ı tarifsiz bir şekilde mutlu etti ve heyecanla sordu: "A-adın ne?". Sare adını fısıldadı ve böylece aralarında sessiz ama çok güçlü bir köprü kuruldu. Ardından topu birbirlerine yuvarlayarak oynamaya başladılar. Merve Öğretmen, bu mucizevi bağı bölmek için onları uzaktan nemli gözlerle izledi. Zil çalıp sınıflara dönme vakti geldiğinde, Sare ilk defa birine el sallayarak gülümsedi. Yağız da ellerini her zamankinden daha büyük bir sevinçle sallayarak ona veda etti. Artık ertesi günü beklemek için her ikisinin de güzel bir sebebi vardı.

Ertesi gün yine bahçeye çıktıklarında Sare yine orada tek başına sessizce oturuyordu. Ancak bu kez gözleri kapıdaydı. Yağız'ı görünce yüzünde sıcak bir gülümseme belirdi ve koşarak yanına geldi. "Top oynayalım mı?" diye sordu. Yağız bu teklifle çok mutlu oldu; yine birlikte top oynayıp eğlendiler.

Sare; Yağız'ın ellerini sallamasından, sürekli gözlerini kırpmasından ya da hızlı ve pek anlaşılmayan konuşmasından rahatsız olmamış, ondan hiç korkmamıştı. Aksine onu sabırla dinliyor, söylediklerini anlamak için çaba harcıyor, topu yanlış attığında bile ona uyum sağlıyordu. Çünkü kimse Sare'ye, bunun korkulacak ya da uzak durulacak bir durum olduğunu söylememişti. Anne babasını kaybetmiş olması, onu yetişkinlerin kalıplarla dolu dünyasından, ön yargılı fısıltılarından uzakta tutmuştu. O sadece bir çocuk gibi davranıyor ve bir çocuğun yapması gerekeni yapıyordu. Yetişkinlerin dünyasındaki o acımasız sınır çizgilerine sahip değildi. Belki de asıl engel; bir çocuğun saflığıyla, yetişkin ön yargılarından arınmış bir şekilde dünyayı kucaklayamamaktı...

Martin Eden'a Bir Okurdan: Seni öldüğün için değil, hiç sevemediğin için affedemedim.

Sevgili Martin Eden,

Bana kalırsa sen şiir yazabilmek uğruna tüm duygularını kullanarak aşkı şiirin bahanesi yaptın.

Oysa aşk, şiirin bahanesi değildir. Şiir, aşkın sonucudur.

Duygularını öyle yoğun heba ettin ki karşılığında buna değmeyeceğini düşünerek ulaştığın her nokta seni hissizliğe sürükledi.

Gerçek mutluluk, ait olduğunu hissettiğin yerdedir ve insanüstü her çabanın sonucu tükenmektir.

Bir okur olarak benim canımı en yakan noktaysa ölmenden daha çok, Ruth'u gerçek manada hiç sevmemiş olmandı. Tanımadan aşık olduğunda, aslında karşıdaki insandan çok onun hakkında zihninde kurduğun hayali seversin. Tüm zıtlıklara, tüm rağmenlere rağmen sevdiğini düşünürsün fakat bir noktada, sevmediğin her şeyi üzerinde taşıyan o kişide sevmediğin her şey, gitmene bahane olur.

Seni sen olduğun için seven insanları sevmelisin. Seni olduğun gibi kabul eden ve tanıdıkça daha çok seven.

Nedensizdir aşk fakat bir insanla kalmanın nedenleri olmalıdır. Yüreğini, nedenlerini her gün yeniden bulabileceğin sevgilere bağlamalısın. Bir gün neden arayıp, aşkın nedensizliğini bir neden edip terk etmeden önce.

Üstelik seninle bu yıl aşka inancımı kaybettikten aylar sonra tanıştım. Bitme diye her cümleleri bir gününe yaydım, paragraflarca cevaplar saydım. Sabah akşam seni dinledim, ateş delisi gözlerinden aşkın ötesi bir duygunun varlığını okudum. Ne alışkanlıklarından vazgeçtin, neleri reddettin, kimlere karşı durup kiminle kavga ettin, kendine rağmen değiştin.

Ben de sevdim seni. Radikal kararlarını, inadını, yaralı ama güçlü bedenini, dans edişini, kavga edişini, şiir okuyuşunu, küfredişini...

Sonunda sen de uğruna nice zorluğu göze aldığın kadına kavuşacağında ise... Vazgeçtin.

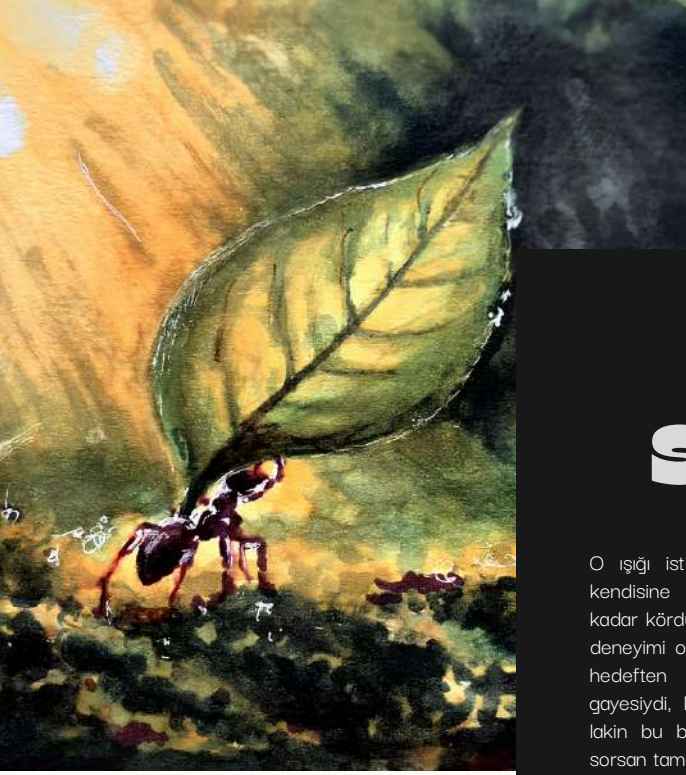
İşte Martin Eden'in bendeki hikâyesi.

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü-
Hatice Nisa Kuluçolak

Akademide Sanat

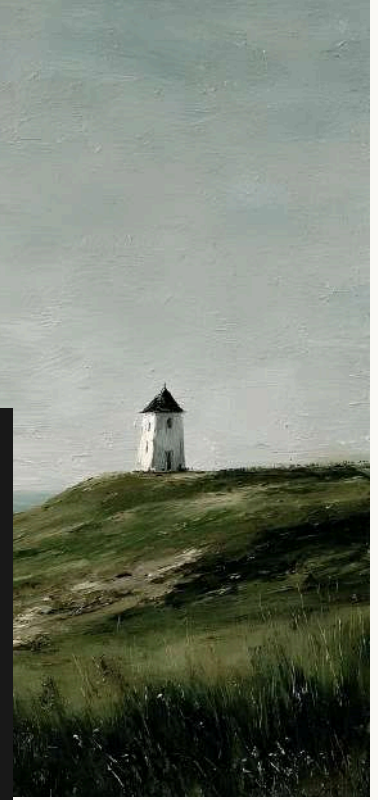

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü- Seda Kolaç Gazan

SEVDA

O ışığı istiyordu, sadece istiyordu. İsteğinin kendisine zarar verebileceğini göremeyecek kadar kördü, belki de görmek istemiyordu. Her deneyimi ona ulaşmak üzerineydi, ulaşmak bir hedeften fazlası amaçtı. Varlığının yegâne gayesiydi, kendisine zarar veriyordu belki de lakin bu beşeri gözün görüşüydü, karıncaya sorsan tam tersini söyleyecekti çünkü onun için zarar verici bir eylem değildi, varlığın yegâne gayesini gerçekleştirirken çekilmesi gereken bir gereklilikti, lüzumlu ve elzemdi, üzerine düşünülmesi dahi günahı, hatta düşünülme gerekebileirdi. Hedef belli, o ışığa ulaşılacaktı. O gayeyi tamamlayıp varoluşunu gerçekleştirecekti. Karınca için tekrar ve tekrar denemenin bir zorluğu yoktu, arzu nesnesine kavuşulacak ve istek tamamlanacaktı, isterse bu canı ile olsun. Karınca, o sıcaklığı ilk hissettiğinde vücudunda korkuya dair en ufak bir iz taşımadı, o ateşin etkisi ile yalpalayıp düştüğünde tek düşündüğü o ızdırabı yenebilmek ve arzusunu gerçekleştirebilmektir. Aklında olan tek bir şey vardı, arzusuna erişmenin tahmin ettiği kadar zor olduğu. Ulaşamamanın verdiği ızdırabın ateşi, onu yakan ateşin sıcaklığından fazlaydı, arzusunun enerjisi ile dolmuştu karınca. Kendisi yakan ateş ile karşılaştığında tek hissettiği şey, o ateşin bir engel olması olduğuydu, onu ezip geçmeli, arzusuna ermeliydi. Varolması buna bağlıydı, ışığın sonsuz çekiciliğine boyun eğmiş, erişebilme hayali ile yeniden kendini var etmişti. Varlığının anlamının yegâne nedeni olan ışıktan bu kadar kolay vazgeçemezdi, yapmadı da zaten çabaladı, tekrar ve tekrar. Karınca ateşe tekrar ulaştı ve ateşin acısını, ızdırabının ateşi ile bastırdı, arzusunu karşısında görmesi hirsini kışkırttı, baştan ayağa kadar arzu ile dolmuştu, artık gözü ışıktan başkasını görmüyordu, bir trans hâline girmiş gibi tek bir amaç için varoluyordu, ışığa kavuşmak ve ışıktan bir olmak...

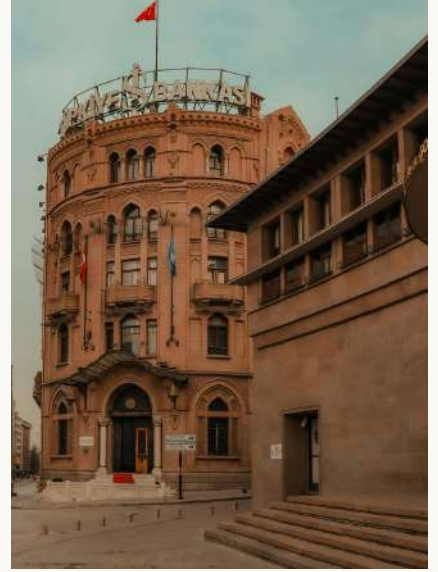
Onun için bir olmak, ölmekle eş değerdirdi lakin bunun farkında bile değildi, olsa bile onun için değişen pek bir şey olmayacaktı, onun tek isteği ışıktı, kavuştuktan sonrası hakkında pek bir malumatı yoktu, lüzum da görmezdi. Işığa kavuşması ile arzusu doruk noktasına ulaşmıştı, arzusu onu öldürmüştü, ölümüne kendi isteğiyle çabalamıştı hatta ölümü sevmiş onu arzu nesnesi yapmıştı bir yerde. Ölüm kavramı yoktu onun için, tek gerçeklik ışıktı, ışık ya var ya yoktu, ötesi lüzumsuzdu. Gerçek tekti.

Hicr-i Aşk

Ruhum, cânım, cânânım
Baharım, güzelliğim, iyiliğim
Şu dâr-ı dünyadaki aşk dergâhım
Ruhumun cenneti, cennetimin
kevseri

Şirinim, Leylam, Zührem
Bahardan kalan son gülüm, çiçeğim
Dünüm, bugünüm, yarınım; ömrüm
Üzgünüm; mecburum, çaresizim
Artık sev-e-meyeceğim seni...

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
İsmail Karakuş

Ön Sözü'nü Hatırla

Tırtıl gibi yavaştan yaşayarak törpülen,
Hepsini sineye çek ne varsa öğretilen.
Kozanı sağlam bitir bir gayret, bir telaşla;
Adımlaman bitince sen de uçmaya başla.

Sonra kelebek gibi her gün doğ, yaşa ve öl;
Fakir ve fukaraya lokmandan bir parça böl.
İyilik yap, zevki bul, denize at ve kurtul;
Bize öğüt veriyor: "Ya Hannân" ve "Ya Resul".

Bunları anladıysan şimdi yaz, çiz ve ekle;
Zafer kazanamazsın sonunu beklemekle.
Önce kalk, kendine gel şöyle bir titremekle;
Bütün mücadelemiz şeytanla ve meleklerle.

Haramdan elini çek, mahremlerden gözünü;
Geriye doğru bir bak, hatırla ön sözünü!
Yemek istersen esas incir ile üzümü,
Furkan'ı aç ve oku, içindedir çözüümü.

Günde beş defa olsun cismini önüne ser,
Yirmi dördün birini geri sahibine ver.
Kafan karıştığında doğru kapıya yönel;
Seni rahatlatacak bu apaydınlık tünel.

Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü-
İlhan Güler

Gülistanım

Gülistanım...Yollarını karış karış bilirim,
Göçmen leyleklere dahi veremem adresini.
Sana giderken kendime gelirim,
Uzakdayken rüzgârdan duyarım sesini.

Herkesin hayali zamanda yolculuk yapmak,
Benimkiyse zamanı sende durdurmak.
Elimde avucumda bir akrep bir de yelkovan,
Sokar beni akrep sensiz her dakika, inan.

Seni hatırlamak gökyüzü gibi bir şey,
Başımı döndürüyor sendeki her şey.
Ve tepemde dönüp duruyor bulutlar,
Yollarını öğrenebilmek için geldikleri yeri
unuttular.

Her gün senin yörene geldim ben,
Bedenim başka yerde, ruhum kapıda kilitli.
Bizim buralar viranedir gülistanım,
Gel artık gül koksun diyanımız.

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü-
İbrahim Karakoyun

Yasak Sorular

Öyle bir kubbedir ki bu; yaşayan, yaşamayan her varlığa kafes.
Hayatta tutar canı, içinde yeşerttiği bir tutam heves.
Ne ışık çıkar kubbeden arş-ı âzama, ne bir garip ses...
Bırakılan hangi feryat gidip Rabbin huzurunda yankılandı?

İçinde soldu çiçekler, kalmadı cana nefes.
Ey Rabbin, doladığın organı bari son nefeste kes!
Kapatmış kulağını, yummuş gözünü; biliyor herkes.
Rabbin tahtına hangi kulun figanı çarptı?

Bir iz bırak, işaret et hakikati; yaşattığın dünya oldu bir küçük kümes.
İçindeki âciz kullar bilmez kendini, bilmez sevabı; iyilik artık abes.
Yolunda yürüyenleri incitiyorsun; sözün onlara hâlâ mukaddes.
Söyle... Sana âşık olan hangi kulu yarı yolda bıraktın?

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü- Civan Can Yıldız

Çiçekler

Çiçeklerdir mezarlıkların avutanlar.
Çiçekler, başkalarına görünerek gözlerini aldatanlar.
Çiçekler, Tanrı'ya başkaldıran âciz güzellikler.
Her bahar göğe ulaşmaya çalışan minik faniler.
Sizi görünce âşık bile oluyor insan denen caniler.

Sözcükler dolup taşıyor sizden bahsederken.
Sığmıyor hecelere şirler,
Her renge dokunmaya çalışıyor sizin gibi.
Serbestleşiyor dizeler, özgürleşiyor kıtalar.

Çiçekler Mustafa'nın mavi gözleri,
Kemal'imın sarı saçları,
Açsanıza bütün mevsimlerde,
Solmasanıza birkaç bin yıl.

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü-
Ömer Çağrı Otugüzel

Olmak

Neresindesin hayatın?
Kaç yaprak daha kaldı sayfalarının?
Memnun musun hasadından?
Çiçekler geçiyor mu yolundan?
Seyyahsın sen, tanıdım seni;
Bu dünya çölünde yolunu güzel çizmeli.
Pusulayı alsan, rotayı belirlesen..
Kaderdir en nihayetinde seni bekleyen.
İraden, meylin elbet yine senindir;
O, sadece senin için halk etmiştir.
İki yol vardır sana çizilen:
Serçe kuşunun neferi mi yoksa kumandanı mısın sen?
Bir zikir, bir şükür, bir fikirdir beklenen.
Yokluktan gelen varlığına çok mudur istenen?
Gecenin sabahında nefesini bulsan,
Kışın baharında ışığına kavuşsan...
Hayatın hengâmesinde savrulan beşer,
Hangi gömlek gözünü açmaya yeter?
Uyanasın artık geç olmadan,
Saltanat-ı dünyanın batmadan...

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü-
Dudu Başak Uysal

Bir Gün Olsam

Âfâk-ı hazân bahçesinde bir gün olsam,
Yârın sînesinde gizlenen bir dağ olsam.
Cânında ben, cânımda yâr ile olsam,
O dem, bir gün ola, aşkında var olsam.

Nice şebler yandı, vuslatın demi gelmedi,
Dil-i bî-tâbıma bir dem karar gelmedi.
Yârdan bir haber umdum, bir sadâ gelmedi,
Bir kelâmın erişse, külümden şûle olsam.

Eşk-i âdîdem tükendi, dağ-ı dilim dinmedi,
Hayâlîle avundum, gönüme devâ gelmedi.
Hicr ile öyle yandım, bende benlik kalmadı,
Bir dem nazar eylesen, gönümden bahâr olsam.

Bir tebessümün değse, bu hicrân şifâ olur,
Vuslatın ufuklarda doğan bir ziyâ olur.
Ne kadar yansam dahi, aşkın bana safâ olur,
Sen yâr olsan bana, şu ömrüm dahi bahâr olur.

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
Hüsna Çınarlı

Kendime Öğreti

Gurursuzluk kötüdür fakat gurur daha kötüdür.
Şiire saygım sonsuz da bilirim sözler büyüdür.
Baktığım yer geçmiş göreceğim yer önümdür.
Sevmeyi bilmeyen erkeğe çiçek aldırın ölümdür.

Kendini bilmeyen ile etmeyeceksin ülfet.
Görünene bakma gizlediğinde letafet.
Her bilgeye nasip değil hüsnüzana davet.
İnat etme vicdanın rahatsa vardır hikmet.

İçine sinmeyen her neyse terk et.
Hep kaybedince mi bilinir kıymet.
Susmak erdem bilene üslup keramet.
Pir olmak istiyorsan iki öğren bir öğret.

İnanmak isteme kimseye bakma gönül gözüyle.
Yıksınlar kalp evini de ister dağ taş ister diliyle.
Paramparçaysan da tüm olma hiç ol sevgiyle.
Seninle savaşı olanın bil ki tüm derdi kendiyile.

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Bölümü- Hatice Nisa Koluçolak

Neden Severiz?

TDK'ye göre sevgi, bir varlığa ya da insana duyulan güçlü bağlılık, içten ilgi ve muhabbet hissi olarak açıklanır. Bu his kimi zaman bir insana yönelir; onu her an yanımızda görmek ister, yokluğunu dahi hayal edemeyiz. Kimi zaman şans getirdiğini düşündüğümüz bir eşyada, bir evcil hayvanda ya da huzur bulduğumuz bir şehirde karşılık bulur. İnsanlık tarihi boyunca var olan bu duygu, herkes için farklı anlamlar taşısa da temelinde bize huzur ve emniyet hissettirir. Tabii zaman zaman da hissettirdiği acıyla "Keşke hiç kalbim olmasaydı, sevmeseydim." dedirtir. Peki, insanı sevmeye iten asıl sebep nedir?

Geleneksel olarak sevgiyi kalple özdeşleştirsek de süreç aslında beyinde şekillenir. Duygusal mekanizmayı ilk harekete geçiren organımız beyindir. Sevilme arzusu, insanın en temel psikolojik ihtiyaçlarından biri iken sevmeye eyleminin kendisi de aktif bir süreç olduğu için bizi mutlu eder ve hayata bağlar. Üstelik herkes sevgisini aynı yöntemle göstermez. Literatürde kabul gören sevgiyi ifade etme yolları; fiziksel temas, onay ifadeleri, nitelikli zaman, hediyeler ve yardım etme davranışı olmak üzere beş farklı biçimde karşımıza çıkar. Çocukluk yıllarında ebeveynlerimizden gördüğümüz yaklaşım biçimleri, büyüdükçe bu ifade yollarından birine ya da birkaçına daha yatkın olmamızı sağlar. Birlikte olduğumuz insanlarla bağ kurarken ve hislerimizi aktarırken bu baskın yöntemi tercih ederiz. Kısacası sevmeye süreci beyinde filizlenir, kalbimize ulaşır orada derinleşir.

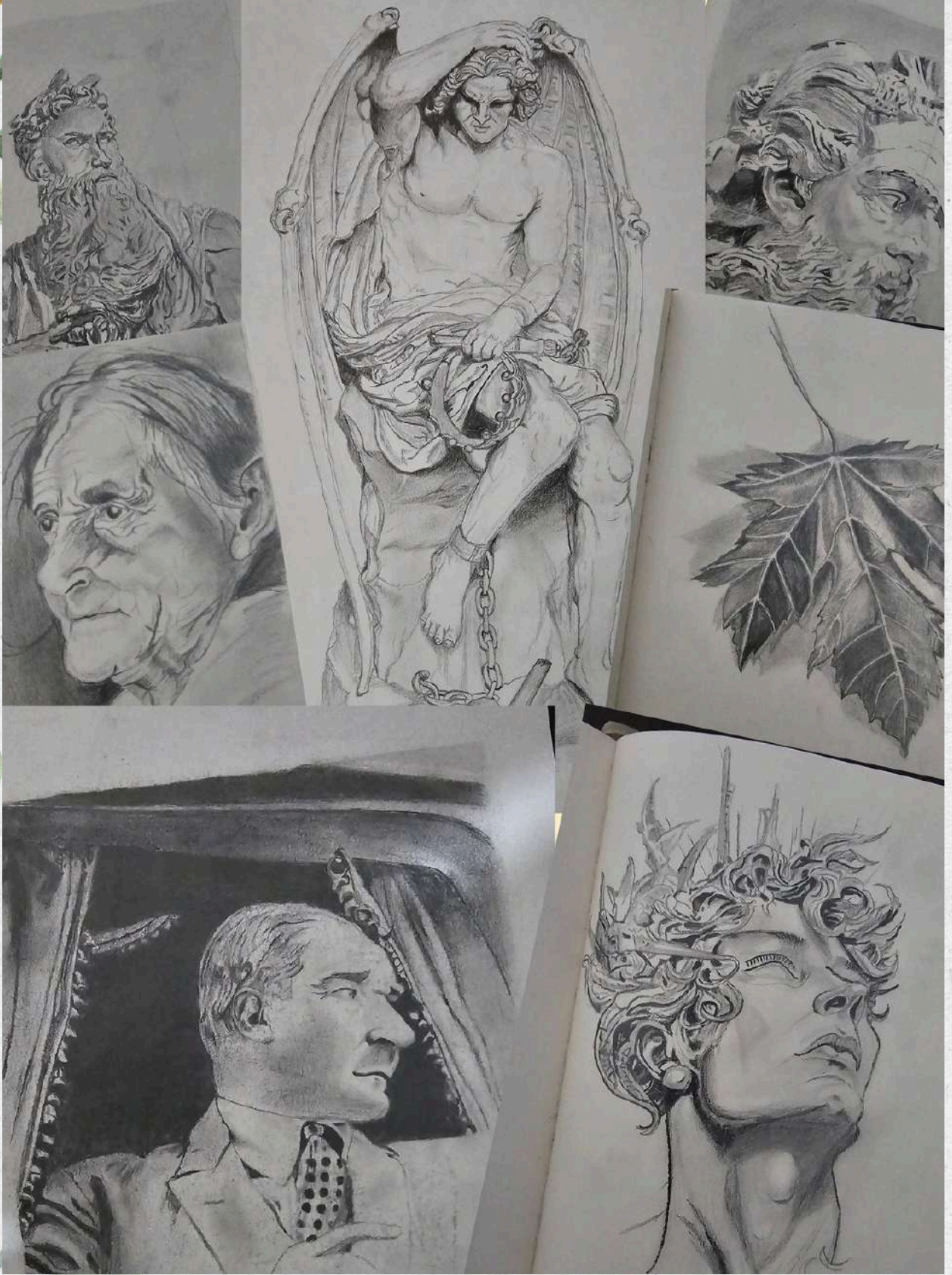
sevgi ve sevmek

Sevmek, yaşama değer katan ve insana bir doyum sağlayan duygudur. Bazen tek bir tatlı sözle neşelenir, küçük bir dokunuşla huzur buluruz. Bir bilginin de dile getirdiği gibi bu dünya kimseye kalmayacağına göre sevmekten ve sevimekten geri durmamak gerekir. Yaşamı anlamlı kılan ve eksikliğini hep hissettiğimiz bu duyguyu göz ardı etmemeliyiz. İster hangi ifade biçimiyle olsun; sevdiğimizle çevrili bir dünyada, sevgi dolu bir ömür sürmek hepimizin en doğal hakkıdır.

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü- Zeynep Sıla Türe

Akademide Sanat

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü- Mustafa Uysal

BELKİ DE TEK İNANAN OYDU

Öğretmenlik denildiğinde çoğu zaman aklımıza sınıf, tahta, kitap, sınav ve ders anlatmak geliyor. Oysa öğretmenlik benim için bunların çok daha ötesinde bir anlam taşıyor. Öğretmenlik, her şeyden önce insan yetiştirmektir. Bir çocuğun yalnızca akademik gelişimine değil, karakterine, öz güvenine, hayata bakışına ve geleceğine dokunabilmektir. Nurettin Topçu'nun "Muallim ruhlar sanatkâridir." sözü, öğretmenliğin benim zihnindeki karşılığını belki de en güzel şekilde ifade ediyor. Çünkü öğretmen, yalnızca bilgi aktaran değil, insanın ruhuna ve düşüncesine dokunan, onun geleceğinde iz bırakabilen kişidir. Bu nedenle öğretmenliği diğer mesleklerden ayrı bir yerde görüyorum. Bugün hayatımızın farklı alanlarında görev yapan insanların çoğunun yolculuğunda mutlaka bir öğretmenin izi vardır. Doktoru, mühendisi, hukukçuyu, sanatçıyı, bilim insanını yetiştiren bir öğretmen vardır. Bu açıdan baktığımda öğretmenin yalnızca öğrenci yetiştirmede, aslında toplumun geleceğine de emek verdiğini düşünüyorum. Atatürk'ün "Öğretmenler! Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır." sözü de bu büyük sorumluluğu çok açık biçimde ortaya koymaktadır.

Bir çocuğun karşısına geçtiğimizde aslında yalnızca onun bugünkü hâliyle karşılaşmayız; onun gelecekte dönüşeceği insanla da karşılaşırız. Bu yüzden öğretmenin çok dikkatli olması gerektiğine inanıyorum. Öğretmen öğrencisini yalnızca ders başarısı üzerinden değerlendirmemeli, onun dünyasını anlamaya çalışmalıdır. Bir öğrenciyi tanımak, hangi dersten kaç aldığı veya hangi konuyu ne kadar bildiği kadar basit değildir. Öğrencinin hazır bulunuşluğu, neleri sevdiği, neleri sevmediği, nelere ilgi duyduğu, arkadaşlarıyla ilişkileri ve kendisini ifade etme biçimi elbette önemlidir fakat bazen bunların da ötesinde, o gün sınıfa nasıl geldiğini fark edebilmek gerekir. Çünkü çocuklar her zaman yaşadıklarını kelimelere dökemezler. Bazen bir öğrencinin sessizliği, bazen yüzündeki bir ifade, bazen derse karşı ilgisinin azalması, bazen de söylediği tek bir cümle onun dünyasında olup bitenleri bize anlatabilir. İyi bir öğretmenin biraz da iyi bir gözlemci olması gerektiğini düşünüyorum. Çocuğun yalnızca davranışını görmek değil, o davranışın arkasındaki nedeni anlamaya çalışmak gerekir. Çünkü her çocuğun görünmeyen bir hikâyesi vardır ve öğretmenin en önemli görevlerinden biri, o hikâyeyi anlayabilmeye çalışmaktır.

"Muallim ruhlar sanatkâridir." [1]

Özellikle özel eğitim alanında bunun ne kadar önemli olduğunu daha iyi anlıyorum. Her çocuk aynı şekilde öğrenmediği gibi, kendisini de aynı şekilde ifade etmiyor. Bir öğrencinin başarısını başka bir öğrencinin başarısıyla kıyaslamak yerine, onun kendi gelişimine bakmak gerektiğine inanıyorum. Bir çocuk için küçük görünen bir gelişme, başka bir çocuk için uzun süren bir çabanın sonucu olabilir. Kendi başına yaptığı bir iş, kendisini daha iyi ifade edebilmesi, arkadaşına yaklaşması veya daha önce yapamadığı bir davranışı bugün gerçekleştirmesi, bizim için önemli bir başarıdır. Öğretmenin bazen büyük başarıları beklemek yerine küçük adımları fark etmesi ve o adımların büyümesine yardımcı olması gerekir. Çünkü çocuk kendisindeki potansiyeli her zaman bizim kadar net göremeyebilir. Bazen onun yapabileceğine önce öğretmenin inanması gerekir. Eğitim biraz da çocuğun henüz göremediği geleceğe öğretmenin güvenle bakabilmesidir.

[1] Topçu, N. (1985). Türkiye'nin maarif davası. Dergâh Yayınları.

“Öğretmenler! Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır.”

Ben bunun ne demek olduğunu kendi hayatımdan biliyorum. Sekizinci sınıfta olduğum dönemde kendime olan güvenimin bugünkü kadar güçlü olduğunu söyleyemem. Biraz daha hayattan kopmaya ve kendi potansiyelime olan inancımı kaybetmeye müsait olduğum bir dönemdi. Tam da böyle bir zamanda hayatıma bir öğretmen girdi ve bana inandı. Bana güvendi, “Başarabilirsin.” dedi. Çalışabilmem için materyaller ve kitaplar getirdi, bana yol gösterdi ve yapabileceğime dair güvenini hissettirdi. Belki onun açısından bunlar bir öğretmenin öğrencisi için yapabileceği doğal şeylerdi fakat benim için çok daha büyük bir anlam taşıyordu. Çünkü o dönemde belki de bana gerçekten inanan tek kişi oydu. İnsan bazen kendisine inanmayı, bir başkasının ona inmasıyla öğreniyor. Ben de biraz böyle öğrendim. Öğretmenimin bana duyduğu güven, benim kendime duyduğum güveni besledi. Çalıştım, gayret ettim ve onun dersinde tam puana yakın bir başarı elde ettim. Ardından lise hayatımda okul birinciliği geldi, üniversite hayatımda önemli başarılar elde ettim, üç üniversite bitirdim ve yaklaşık beş yıl kamu personeli olarak görev yaptım. Bugün hâlâ öğrenmeye, çalışmaya ve kendimi geliştirmeye devam ediyorum. Bütün bu yolculuğa geriye dönüp baktığımda, yıllar önce bana “Sen başarabilirsin.” diyen o öğretmenin hayatımdaki yerini daha iyi anlıyorum.

Bugün onun bana verdiği şeyin yalnızca ders başarısı olmadığını görüyorum. Bana öz güven verdi, güven duygusu verdi ve belki de en önemlisi, kendimde göremediğim bir ihtimali benim için gördü. Ben o günlerde kendime baktığımda belki eksiklerimi görüyordum; o ise yapabileceklerime baktı. Bir öğretmenin öğrencisine yapabileceği en büyük iyiliklerden birinin de bu olduğunu düşünüyorum. Çocuğun yalnızca bugünkü hâline bakmak yerine, gelecekte olabileceği kişiyi görebilmek... Öğrencinin “Ben yapamam.” dediği yerde ona “Birlikte deneyelim.” diyebilmek... Çünkü bazen bir çocuğun ihtiyacı olan şey daha fazla bilgi değil, kendisine güvenen bir yetiştiricidir. Öğretmen, öğrencisinin kendisinde göremediği ışığı fark edebilen kişidir. Ben bugün o öğretmenimle karşılaştığımda ona “Başardım.” diyebilmenin mutluluğunu taşıyorum. Çünkü onun yıllar önce benim için gördüğü geleceğin bir kısmını bugün yaşayabiliyorum.

Bu hikâye benim öğretmenlik anlayışımı da şekillendiriyor. Bir öğrencinin hayatına dokunmanın onun yerine her şeyi yapmak anlamına gelmediğini düşünüyorum. Aksine öğretmenin görevi, öğrencisini zamanla kendisine daha az ihtiyaç duyacak hâle getirmektir. Çocuğun bağımsızlığını kazanabilmesi, kendi kararlarını verebilmesi, kendisini ifade edebilmesi ve kendi yaptığı bir işin sonunda “Ben başardım.” diyebilmesi benim için çok değerlidir. Öğretmen burada bir rehber ve rol model olmalıdır. Öğrencisinin elinden tutmalı ama onun yerine yürümemelidir. Yolu göstermeli fakat o yolu öğrencisinin kendi adımlarıyla keşfetmesine de fırsat vermelidir. Çünkü eğitimin amacı çocuğun hayatını bizim adımıza yaşaması değil, kendi hayatını kendi ayakları üzerinde kurabilecek güce ulaşmasıdır.

Bu noktada öz güvenin eğitimin en önemli parçalarından biri olduğuna inanıyorum. Kendisine güvenmeyen bir öğrencinin sahip olduğu yetenekleri ortaya koyması kolay değildir. Bu nedenle öğrencilerimizin yalnızca akademik başarılarını değil, kendilerini nasıl gördüklerini de önemsememiz gerekir. “Ben yapabilirim.” diyebilen bir çocuk, hata yaptığından yeniden deneme cesareti bulabilir; başarısız olduğunda tamamen vazgeçmek yerine tekrar başlayabilir. Kendini ifade edebilir, kendi değerinin farkına varabilir ve hayatına daha güçlü bir şekilde yön verebilir. Öğretmenin öğrencisine verebileceği en kıymetli şeylerden biri, onun kendi potansiyeline inanmasını sağlamaktır. Bazen bir çocuğun hayatında büyük değişiklikler yapmak için büyük sözlerle gerek yoktur. Samimi bir şekilde söylenen “Sana güveniyorum.” cümlesi, bazen uzun yıllar sürecektir bir yolculuğun ilk adımı olabilir.

Öğretmenin rol model olması da bu nedenle çok önemlidir. Çocuklar yalnızca öğretmenlerinin anlattıklarını değil, onların davranışlarını da öğrenirler. Öğretmenin insanlara nasıl davrandığını, hata yapan bir öğrenciye nasıl yaklaştığını, sabrını, adaletini, merhametini ve olaylar karşısındaki tutumunu gözlemlerler. Bu nedenle öğretmenin “Öğrencilerime ne anlatmalıyım?” sorusu kadar “Öğrencilerimin karşısında nasıl bir insan olarak durmalıyım?” sorusunu da kendisine sorması gerekir. Çünkü sınıfta anlattığımız bazı bilgiler zamanla unutulabilir fakat bir çocuğun kendisini değerli hissettiği anı veya kendisine inanan bir öğretmenin sözünü yıllar sonra bile hatırlaması mümkündür. Bazen tahtada yazılan bir cümleden çok, öğretmenin öğrencisine hissettirdiği duygu kalır.

Günümüzde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde vurgulanan “yetkin ve erdemli insan” hedefinin de bu anlayışla örtüştüğünü düşünüyorum. Eğitim yalnızca bilgi yüklemek değil, bilgiyi değerlerle buluşturmak ve bunu davranışa dönüştürebilen insanlar yetiştirmektir. Öğrencinin başarılı olması kadar, sahip olduğu bilgi ve yetenekleri doğru bir şekilde kullanabilmesi, kendisine ve çevresine karşı sorumluluk taşıması da önemlidir. Benim öğretmenlik anlayışında da çocuğun yalnızca akademik olarak ilerlemesi değil; öz güven kazanması, kendisini ifade edebilmesi, kendi değerinin farkına varması ve bağımsız bir birey olarak hayata hazırlanması önem taşımaktadır. Öğretmen geçmişten aldığı birikimi geleceğe taşıyan kişidir. Bu nedenle öğretmenlik, aslında geleceğe bırakılan en kıymetli emeklerden biridir.

Öğretmenlik bana göre geleceğe emek vermektir. Bugün sınıfta karşımızda duran bir çocuğun yıllar sonra nerede olacağını, hangi insanlara dokunacağını, nasıl bir hayat kuracağını bilemeyiz. Fakat verdiğimiz emeğin yalnızca o günle sınırlı olmadığını biliriz. Bir öğretmenin yetiştirdiği çocuk ileride başka insanların hayatına dokunabilir. Belki bir doktor olarak bir hastasına umut verecek, belki bir öğretmen olarak başka çocuklara yol gösterecek, belki bir anne veya baba olarak kendi çocuğuna güven verecek. Böyle düşündüğümüzde öğretmenin bıraktığı izin ne kadar geniş bir alana yayıldığını daha iyi anlayabiliriz. Bir çocuğa verilen güven, yıllar sonra başka bir insana verilen güvene dönüşebilir. Bir öğretmenin öğrencisinin kalbine bıraktığı küçük bir ışık, hiç tanımadığı insanların hayatına kadar ulaşabilir. Belki de gerçek fetihlerin bir kısmı sınıflarda, bir öğretmenin bir çocuğun kalbine bıraktığı güvenle başlar.

Bazı insanlar hayatımıza bir mevsim gibi girer ve geçer; bazıları ise içimizde bir ışık yakar. Yıllar geçse de o ışık sönmez. Benim hayatımda bir öğretmen o ışığı yaktı. Şimdi sıra, başka bir çocuğun yolunu aydınlatabilmekte.

Ben bugün öğretmenlik yolunda ilerlerken yıllar önce bana inanan o öğretmenin bıraktığı izi taşıyorum. Bir zamanlar bana "Sen başarabilirsin." diyen bir öğretmen vardı. Şimdi ben de öğrencilerimin karşısında, kendisine inanan birini bekleyen bir çocuğu fark edebilmek istiyorum. Belki sınıfta kendine güvenmeyen bir öğrenci olacak, belki kendisini ifade etmekte zorlanan bir çocuk olacak, belki çevresindeki insanların onun yapamadıklarına odaklandığı bir öğrenciyle karşılaşacağım. Ben onun yalnızca eksiklerine bakmak istemiyorum. Neleri yapabildiğini, nelerden hoşlandığını, hangi konuda kendisini daha rahat ifade ettiğini ve hangi küçük başarısının aslında onun için ne kadar büyük olduğunu görmek istiyorum. Çünkü bir çocuğun hayatını değiştirmek her zaman onun bütün sorunlarını çözmek değildir. Bazen onun kendisini keşfedebileceği bir alan açmak, bazen sabırla beklemek, bazen yeniden denemesine izin vermek, bazen de herkesin göremediği bir yönünü fark edip ona göstermek yeterlidir.

Çocukların hayatında bıraktığımız izleri belki hemen göremeyiz. Bir öğretmen tohumu toprağa bırakır fakat o tohumun hangi mevsimde filizleneceğini bilemez. Yine de toprağı işler, suyunu verir ve sabırla bekler. Çünkü bazı güzellikler aceleye gelmez. Bir çocuğun gelişimi de böyledir. Bugün verdiğimiz bir emeğin karşılığını belki yarın, belki yıllar sonra görürüz. Öğrencimiz bir gün karşımıza çıkıp "Öğretmenim, sizin söylediğiniz o söz hâlâ aklımda." dediğinde, yıllar önce sınıfta söylenmiş bir cümlenin onun hayatında ne kadar büyük bir yer tuttuğunu anlayabiliriz. İşte öğretmenliğin görünmeyen tarafı budur. Öğretmen emek verir fakat verdiği emeğin bütün sonuçlarını kendi gözleriyle görmesi her zaman mümkün değildir.

Yıllar önce bana inanan öğretmenimi düşündüğümde, bugün yapmak istediğim şey daha da anlamlı hâle geliyor. Bir zamanlar bir öğretmen benim elimden tuttu ve bana kendi yolumda yürüyebileceğimi gösterdi. Ben de bir gün bir öğrencimin elinden tutup ona aynı güveni verebilmek istiyorum. Onun yerine yürümek değil, yürüyebileceğine inanmasını sağlamak istiyorum. Kendi kararlarını verebildiği, kendisini ifade edebildiği, sahip olduğu değerlerin farkına vardığı ve bir gün dönüp kendi hayatına baktığında "Ben bunu başardım." diyebildiği bir birey olmasına katkı sunmak istiyorum. Çünkü bana göre öğretmenliğin gerçek anlamı, öğrencinin hayatını kendi ellerimizle şekillendirmek değil; öğrencinin kendi hayatını şekillendirebilecek gücü kendisinde bulmasına yardımcı olmaktır.

Belki bir gün öğrencilerimden biri yıllar sonra karşıma çıkacak. Belki hayatı onu bambaşka yerlere götürmüş olacak. Belki yanında kendi çocukları olacak ve yüzünde yılların izlerini taşıyacak. Belki bana yalnızca "Başardım öğretmenim." diyecek. İşte o gün, yıllar önce bana söylenen "Sen başarabilirsin." cümlesinin ne kadar büyük bir yolculuğun başlangıcı olduğunu bir kez daha anlayacağım. Çünkü öğretmenin gerçek başarısı, öğrencisinin kendisine ne kadar ihtiyaç duyduğuyla değil, bir gün kendi başına ne kadar güçlü yürüyebildiğiyle ölçülür. Bir zamanlar bana inanan bir öğretmen vardı. Belki de tek inanan oydu. Ama onun inancı, benim kendime inanmam için yeterli oldu. Şimdi benim dileğim, bir gün başka bir çocuğun hayatında o inancın sahibi olabilmek. Çünkü bazen bir öğretmenin bir çocuğa inanması, yalnızca bir çocuğun hayatını değil, o çocuğun ileride dokunacağı nice hayatı da değiştirebilir.

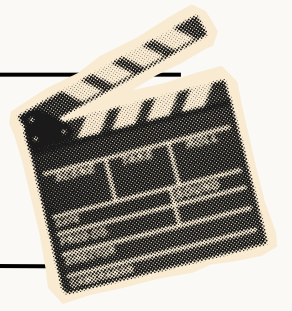
Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
Muhammed Dikal

Akademide Sanat

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü- İrem Su Odabaş

Film Gösterimi: Mecid Mecidi'nin Cennetin Çocukları Filmini Kent
Yoksulluğu Bağlamında Yeniden Okumak
İnceleyen: Sevdâ Altinkaya- Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Bölümü

CENNETİN ÇOCUKLARI

Yoksulluğun Gölgesinde Çocuk Kalmak

Baran, Söğüt Ağacı, Cennetin Rengi gibi sayısız başarılı filme imza atan İranlı yönetmen Mecid Mecidi'nin 1997 yapımı filmi olan Cennetin Çocukları, hem işlediği konunun doğal yansımaları anlamında hem de gerçekliğin sertliğiyle çocuk dünyasının masumiyeti arasındaki yumuşamaya çevirdiği özgün bakışıyla sinema çevrelerince bir başyapıt olarak kabul edilir. Filmin odağında, kent yoksulluğunun hâkim olduğu bir çevrede ve ailede büyüyen iki kardeşin gözünden; dünyanın yoksulluğun, yaşamın ve sınıf farkının bir çift ayakkabı üzerinden sorgulanması yer almaktadır. İlk sekans oldukça eskimiş bir çift kız çocuğu ayakkabısının tamiriyle başlar. Çoktan atılması gereken ayakkabının tamir edilmeye çalışılması şeklinde yapılan giriş manidardır. Ali, kardeşi Zehra'nın tamir ettirdiği ayakkabısını alıp manava uğrar. Ailenin durumunu bilen manav, Ali'yi fiyatı düşük olan döktü patateslere yönlendirir. Burada yoksulluğun kendi içinde dahi sınıflara bölündüğünü görürüz. Kör bir hurdacının ayakkabı poşetini çöp sanmasıyla Ali ayakkabıları kaybeder. Ali, manavın aşağılayıcı tavırları ve öfkesine rağmen kasaların arasında ayakkabıları arar fakat bulamaz.

Ali eve büyük bir mahcubiyetle döner. Yol boyunca bu durumu Zehra'ya nasıl anlatacağını düşünür. Ayakkabısının kaybolduğunu öğrenen Zehra önce ağlar ve Ali'ye kızar. Daha sonra Ali'yi annesine söylemekle tehdit eder fakat hem babalarının sert tutumundan çekindikleri hem de yeni ayakkabı alacak paraları olmadığı için bu durumu gizlemeye karar verirler. Annesi halı yıkarken yardıma çağırdığı hâlde ayakkabıları aramak için kaçıp giden Ali, akşam babasından azar iletir. Artık çocuk değilsin, dokuz yaşındasın." Babasının bu suçlayıcı ve sorumluluk verici tavrı oldukça önemlidir çünkü yoksulluğun olduğu yerde aileler, çocuklardan yaşlarından büyük beklentilere girerler. Ali gibi Zehra da yaşından büyük sorumluluklar almıştır. Küçük kardeşini kucağında gezdirir, çamaşır toplar, çay demler, ailesine hizmet eder. Babası çayına zor zamanlar için ayırdıkları şekerden getirmesini ister. O esnada önünde kilolarca şeker vardır ve bu şekerleri cami için kullanıma hazırlıyordur. "Ama burada bir sürü şeker var." diyen Zehra'ya babası "Onlar caminin şekeri, bize güvendikleri için emanet ettiler." şeklinde karşılık verir. Aslında baba da sürekli aşağılanmaktadır. Ev sahibinden manava, bakkaldan iş verene kadar herkes tarafından aşağılanmanın hıncıyla yıkıcı eğilimler sergilemeye başlamıştır. Bu etkiler onu çocuklarına karşı suçlayıcı, öfkeli bir hâle sokarken; topluma karşı ahlaki sorumluluklarından hiçbir şekilde taviz vermemektedir. Burada yönetmen, toplumun çelişkili ahlak anlayışına da eğilmektedir.

Ali ve Zehra ödev yaparken defterlerini birbirlerine uzatarak gizlice yazışır. Önce Ali'nin spor ayakkabılarını giyme teklifini kabul etmeyen Zehra, Ali'nin okulda bildiği bir soru karşılığında kazandığı kalemi kendisine vermeyi teklif etmesiyle durumu kabul eder. Ali'nin kendi emeğiyle kazandığı bir kalemi kardeşine vermesi, her şeye rağmen sıkı sıkıya bağlandıkları kardeşlik ilişkisinin dinamiğini anlamak bakımından oldukça önemlidir.

Zehra sabahçıdır, Ali ise öğlenci. Zehra, Ali'nin eski ve büyük gelen spor ayakkabılarını giyerek sabah okula gider. Okuldan çıkar çıkmaz mahalledeki gizli bir sokak köşesine koşar. Ali burada onu beklemektedir. Zehra ayakkabıları çıkarır, Ali giyer ve okul kapısı kapanmadan yetişmek için son sürat koşar. Ali bu koşuşturmalar yüzünden okula birkaç kez geç kalır. Okul müdürü tarafından azarlanır ve okuldan atılma tehlikesi yaşar. Bu yakalanma esnasında Ali'nin başarılı bir öğrenci olduğunu söyleyen öğretmeni onun okul hayatının bitmemesi yönünde müdürden ricacı olur.

Ali'nin kendini savunamama sebebi yoksulluğun getirdiği utançtır. Durumu öğretmenlerine anlatamaması ise pedagojik anlamda sorgulanması gereken önemli bir detaydır. Yönetmen kamerasını yalnızca Tahran'daki yoksul mahallelilerin erken olgunlaşan çocuklarına değil; görev yaptıkları okulların sosyoekonomik düzeyini ve kültürünü yok sayarak, empatik anlayıştan uzak bir yaklaşımla eğitim veren öğretmen profiline de çevirir. Yalnız Ali'nin okul müdürü değil Zehra'nın okuldaki öğretmenleri de aynı eksik yaklaşıma sahiptir. Beden eğitimi dersinde spor ayakkabısı olmayan çocukların uyarılması, bunun en belirgin örneklerindendir.

Akşam eve geldiklerinde sıcak bir aile yemeği yerler. Yemek esnasında arka plandan televizyon sesleri gelir. "Sağlık için ayakkabı seçimi çok önemlidir. Ortopedik ayakkabı en uygunudur." minvalinde bir konuşma geçer. Bu televizyon reklamı bilinçli bir şekilde seçilmiştir. Gün içinde tek ayakkabıyı aralarında döndürerek, hatta teki suya düşünce ayakkabıyı yıkamak ve kurutmak zorunda kalan çocukların yaşadığı bir evde, onların çaresizliği televizyon reklamlarının önüne geçememiştir. Okula her gittiğinde arkadaşlarının ayakkabılarına bakarak üzülen ve utanan Zehra, bir gün kendi kayıp ayakkabısını başka bir kız çocuğunun ayağında görür ve onu takip ederek evini öğrenir. Ali ve Zehra ayakkabıyı geri istemek için o eve gittiklerinde, kızı ve babasını görürler. Kızın babasının kör bir seyyar satıcı olduğunu ve kendilerinden çok daha yoksul, zor durumda olduklarını fark edince ayakkabıyı istemekten vazgeçerler. Bu sahne, çocukluğun saflığını, merhametini ve ahlaki bilincin bazen çocukların yetişkinlerden daha üst seviyeye ulaşabileceklerini imler. Bu iki kardeşin ulaştıkları ahlaki evre, çoğu yetişkinin erişemeyeceği ya da çocukluğunda kaybettiği değerleri simgeler. Ali babasına yardım etmek için akşam namazına camiye gelir. Cami önündeki yüzlerce çift ayakkabıyı tek tek düzenleyen Ali, babasının verdiği çay ve şekerleri dağıtır halka. Bu sahne, inanç ve yoksulluk arasındaki çizgiye toplumsal ahlaki tekrar dâhil eder. Ali bir gün babasıyla birlikte bahçıvanlık işi bulmak için Tahran'ın lüks ve zengin semtlerine gider. Büyük bir konağın bahçe işini yaparlar ve iyi para kazanırlar. Babası sevinçle yeni ayakkabı alacağını söyler ancak eve dönerken bisikletlerinin freni patlar ve kaza yaparlar. Kazanılan para babanın hastane masraflarına gider. Bu sekans, bir şehrin içindeki iki sosyoekonomik ucun betimlenmesi bakımından oldukça önemlidir. Ali'nin dünyasında tamamen geçim sıkıntısı varken çalışmaya gittikleri evin çocuğunun tek derdi oyun arkadaşı bulmaktır.

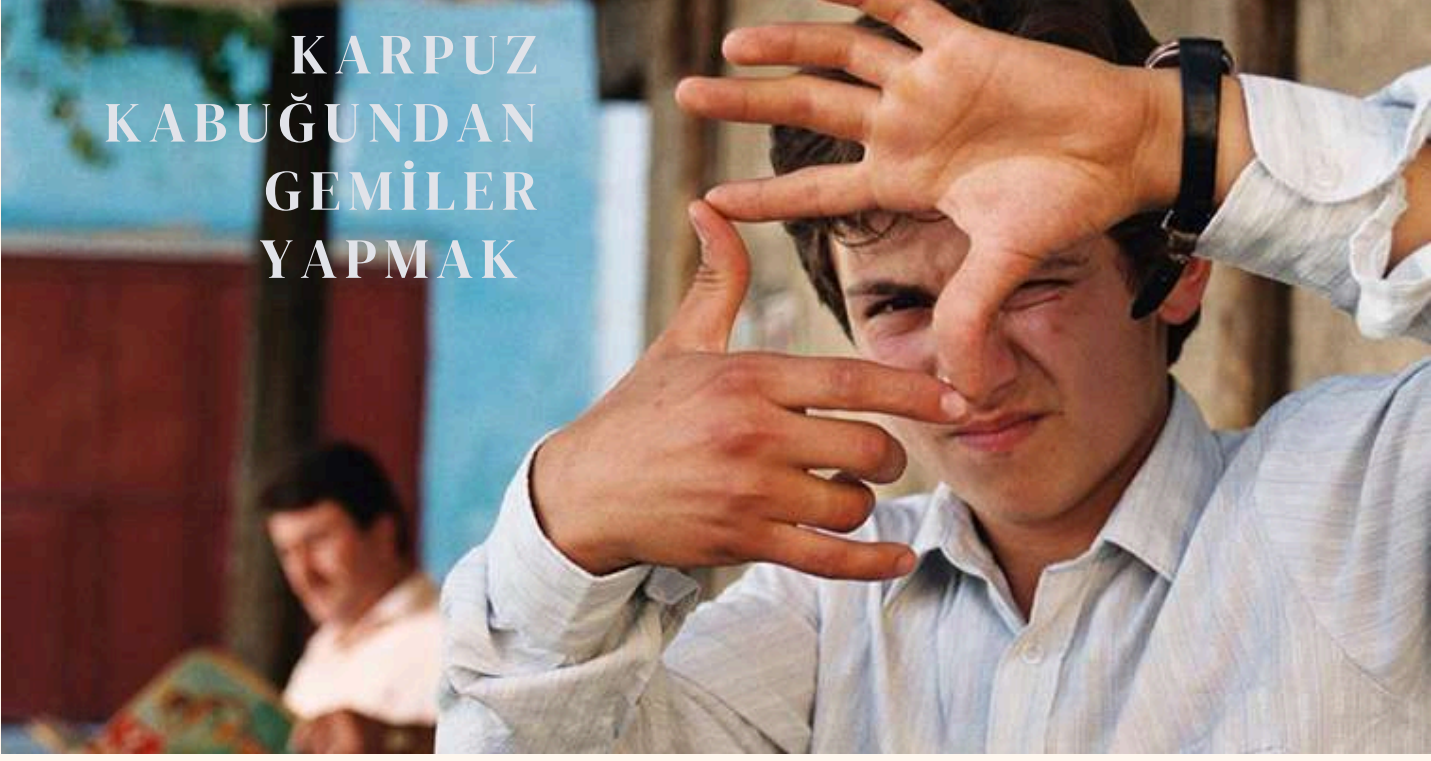
Ali okulda bir koşu yarışması ilanı görür. Okullar arası bu koşu yarışmasında üçüncünün ödülü bir çift spor ayakkabıdır. Ali yarışmaya katılmak ister ancak seçmeler bitmiştir. Beden öğretmenine ağlayarak yalvarır ve ne kadar hızlı koşabildiği konusunda ısrar ederek listeye girer. "Katılmak zorundayım öğretmenim, kazanacağıma söz veriyorum." Ali'nin nihai hedefi, üçüncü olup ödül olan spor ayakkabıyı almaktır. Burada sorumluluk duygusunun ne denli baskın olduğunu bir kez daha görürüz. Zehra'nın ayakkabısını kaybetmesi yüzünden yaşadıkları zorlukları çözmek Ali için ölüm kalım meselesine dönüşmüştür. Herkes yarışa ailesiyle ve yeni spor ayakkabılarla gelirken Ali yalnız ve eski spor ayakkabılarıyla gelmiştir. Yalnızca bu sahne dahi eğitim sistemindeki fırsat eşitsizliğini en çarpıcı hâliyle ortaya koyar. Bununla beraber ailenin yoksulluklarına rağmen yaşlı komşularına çorba götürmeyi ihmal etmemeleri bazı değerleri her şeye rağmen yaşatmaları bakımından önemli olsa da kendi çocuklarına yükledikleri ağır sorumluluğun farkında olmamaları, çocuklarını anlamaya çalışmamaları; düşük sosyoekonomik düzeydeki aile ilişkilerini anlamak bakımından mühimdir. Yarış günü Ali tüm gücüyle koşar. Sadece üçüncülüğü hedeflemektedir. Yarışmada büyük bir ironi gerçekleşir ve Ali birinci olur. Ödül olarak istediği ayakkabıyı alamadığı için fotoğraf çekiminde ağladığı final sahnesi, çocuk kalbinin masumiyetini ve bazı çocuklara başarının bile yük olabileceğini göstermesi açısından oldukça önemlidir. Ali filmin en başından beri yaşadığı mahcubiyet duygusuyla döner eve. Birinci olduğunda herkesin onu omzunda taşıdığı anlar, zihninde hiç yer etmemiştir sanki. Tek düşündüğü, bu durumu Zehra'ya nasıl açıklayacağıdır..

Son sekans, bisiklete sebze, meyve ve çocukları için iki çift ayakkabı yerleştiren babanın eve doğru yolculuğunun izleğinde ilerler. Eve giren Ali Zehra'nın yüzüne hüznü bakar. Paramparça olan ayakkabılarını çıkarır, ayakları da paramparça olmuştur. Havuzun içine soktuğu ayaklarındaki yaralara Japon balıkları toplanır ve film bu izlekte son bulur. Film boyunca izleyiciye yoksulluğun en şiddetli hâlinin yaşandığı mahallede mütevazı bir cennet izletilir. Bu cennetin kurucuları çocuklardır. Yoksulluğun utancı ve ağırlığı her sekansta hissedilse de ağır bir dram yerine nahif bir dram tercih edilmiştir. Esasen yoksulluk evrensel bir sorundur ve neredeyse her ülkenin sinemasında fazlasıyla işlenen, dikkat çekici bir konudur. Yoksulluğun en çok etkilediği çocuklardır. Onların dünyalarındaki cennet, büyüdüklerinde yok olsa da bir zamanlar çocuk olduğumuz bilgisi hafızamızda hiçbir zaman yok olmaz, yalnız ara ara hatırlamamız gerekir ki filmin temel amaçlarından biri de kuşkusuz budur. Bu film bağlamında bakacak olursak, Türk sinemasının benzer minval ve duygusal izleği takip eden, iki yoksul çocuğun sinema hayallerinin en nahif hâliyle işlendiği, Ahmet Uluçay'ın tek uzun metrajlı filmi olan "Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak" öne çıkar. Yoksulluk ne kadar evrenselse çocuk dünyası da o kadar evrenselidir çünkü.

KARPUZ KABUĞUNDAN GEMİLER YAPMAK

“Her şey evdeki gücün sarsılmasıyla başlar.
Yoksulluk utanç da getirir. Hele bizim
buralarda sosyal yarışı kaybettiğin an
dışlanırsın. İnsanlar ahlaksızlığı
bağışlayabiliyor ama acizliği asla.” | Ahmet
Uluçay

AHMET ULUÇAY

AKADEMİMİZDE ETKİNLİKLERLE DOLU BİR DÖNEM

Akademimizde eğitim çalışmalarının yanı sıra sosyal, sportif ve kültürel etkinliklere de yer verildi. Dönem boyunca düzenlenen etkinlikler, öğretmen adaylarının birlikte vakit geçirmelerine, takım ruhunu geliştirmelerine ve keyifli anılar biriktirmelerine fırsat sundu.

Sportif etkinlikler kapsamında sınıflar arası voleybol turnuvası, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü öğrencileri arasında futbol turnuvası ve langırt turnuvası gerçekleştirildi. Kültür-sanat etkinlikleri kapsamında ise iki dönemde de şiir ve türkü dinletileri, bu dönemde koro çalışması ve tiyatro gösterisi düzenlendi. Birbirinden farklı bu etkinlikler, akademi ortamına renk ve hareket kattı.

Önümüzdeki dönemde de etkinliklerimiz devam edecek. Yeni dönemde düzenlenmesi planlanan satranç turnuvası ile heyecanımızı sürdürmeyi ve yeni anılar biriktirmeyi hedefliyoruz.

Gerçekleştirilen tüm etkinliklerde emeği geçen akademi yönetimize, öğretmenlerimize ve katılım sağlayan tüm öğretmen adaylarımıza teşekkür ederiz.

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
İrem Su Odabaş

VOLEYBOL TURNUVASI

Filede Rekabet ve Dostluk Rüzgârı Esti!

Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezimizde büyük bir heyecana sahne olan, 22 Temmuz tarihinde tam 32 takımın katılımıyla başlayan Voleybol Turnuvası, akademide âdeta bir şenlik havası estiren süreç ve çekişmeli mücadelenin, eğlencenin aynı zamanda karşılıklı saygının doruk noktaya ulaştığı muhteşem bir final maçıyla sona erdi.

Beden eğitimi zümresinin öncülüğünde, aday öğretmenlerimiz ve eğitim personelimizin etkili organizesiyle gerçekleşen ve tüm branşların dâhil edildiği bu uzun soluklu maraton boyunca akademide çok olumlu ve dinamik bir hava hâkim oldu.

Turnuva, sadece sportif bir rekabete değil; aynı zamanda kurum içindeki dayanışmanın, birlik ve beraberliğin en güzel örneklerine ev sahipliği yaptı. Her maçta sergilenen takım ruhu ve karşılıklı saygı anlayışı, salonumuzda unutulmaz anılar bıraktı.

Beden eğitimi öğretmenliği zümresinden
Çığatay Ceylan ve Mehmet Çetin'e
emeklerinden dolayı teşekkürler...

FİNALİST TAKIMLAR

Şampiyon Beden Eğitimi-2 oldu!

10 Eylül tarihinde tüm akademinin yoğun katılımı ve coşkusuyla tribünleri doldurduğu büyük final maçının ardından kıyasıya mücadelenin sonucunda kürsüye çıkmayı başaran takımlarımız:

1. Beden Eğitimi 2
2. Beden Eğitimi 4
3. Beden Eğitimi 1 şeklinde oldu.

Dereceye giren takımlarımıza kupa ve madalyaları, bireysel olarak başarı sağlayan adaylarımıza ise başarı belgeleri takdim edilerek başarıları taçlandırıldı.

Bu keyifli organizasyonun hayata geçmesinde emeği geçen tüm aday öğretmenlerimize, sahada adil yönetimlerile fark yaratan hakemlerimize ve coşkularıyla turnuvaya renk katan tüm katılımcılarımıza yürekten teşekkür ederiz. Kurumumuzdaki aidiyet ve dostluk bağlarını güçlendiren bu tür etkinliklerde yeniden buluşmak dileğiyle!

Turnuvada yarışan tüm
takımlarımıza teşekkürler..

YUNUS EMRE EĞİTİM VE UYGULAMA MERKEZİNDE LANGIRT HEYECANI

Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezinde düzenlenen Langirt Turnuvası, aday öğretmenler ve eğitim personelinin katılımıyla keyifli ve heyecanlı anlara sahne oldu.

Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezinde aday öğretmenler tarafından düzenlenen Langirt Turnuvası, aday öğretmenler ve eğitim personelimizin katılımıyla gerçekleştirildi. 21 Temmuz'da başlayan turnuva, 20 Ağustos'ta oynanan final karşılaşmalarıyla tamamlandı.

Toplam 42 katılımcının yer aldığı turnuva boyunca birbirinden keyifli ve heyecanlı karşılaşmalar yaşandı. Katılımcıların hem eğlenceli vakit geçirmesine hem de birlikte hareket etme, dayanışma ve takım ruhunu güçlendirmesine katkı sağlayan turnuva, kurumumuzda güzel bir etkinlik atmosferi oluşturdu.

Turnuvada dereceye giren takımlar şu şekilde oldu:

1. Ferhat Açıkgöz ve Ömer Turan Yavuz
2. Melih Yaman ve Abdulkadir Atlay
3. Barış Çetin ve Ahmet Çiçekçi

Dereceye giren takımlara madalyaları takdim edilerek ödülleri verildi.

Turnuvanın düzenlenmesinde emeği geçen aday öğretmenlerimiz Ebrar Rana Kutlu ve İrem Onul'a, turnuvada hakemlik görevini üstlenen Oğuz Ürün ve Enes Coşkun'a, katılım sağlayan tüm aday öğretmenlerimiz ve eğitim personelimize teşekkür ediyor; dereceye giren takımlarımızı tebrik ediyoruz. Kurumumuzda birlik, beraberlik ve aidiyet duygusunu güçlendiren bu tür etkinliklerin devam etmesini diliyoruz.

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
Ebrar Rana Kutlu ve İrem Onul

Akademide Kültür ve Sanat Uygulamaları

Türk Halk Müziği ve Őir Dinletisi

Akademide kültür ve sanat uygulamaları kapsamında Yunus Emre EĞitim ve Uygulama Merkezi olarak ilk dönem gerçekleştirdiğimiz "Türk Halk Müziği ve Őir Dinletisi" etkinliğinde emeği geçen tüm  Đretmen adaylarımıza teşekkür ederiz...

2. DÖNEM AKADEMİDE KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

AKADEMİ KOROSU

PROVALAR

SAHNE GÜNÜ

10.09.2026

Yaklaşık iki buçuk ay önce Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezinde başlayan Akademi Korusu yolculuğumuz, 10 Eylül 2026'da sahnede unutulmaz bir ana dönüştü.

Yoğun akademi sürecine rağmen aday öğretmenlerimiz öğle aralarından feragat ederek provalara katıldı. Tamamı aday öğretmenlerimizden oluşan orkestramız ise haftanın üç günü, hem öğle aralarında hem de ders çıkışlarında büyük bir özveriyle çalıştı. Sahnedeki birkaç dakikalık performansın ardında haftalar süren emek, sabır ve dayanışma vardı.

Bu süreç bize birbirimizi dinlemeyi, birlikte hareket etmeyi ve zorlukların içinde dahi güzel bir şey üretebilmeyi öğretti. Çünkü koronun en güzel yanı, farklı seslerin birbirini bastırmadan bir bütün oluşturabilmesidir.

10 Eylül'deki sahne performansımız bizim için birlikte üretmenin ve birlikte başarmanın bir simgesiydi.

Bu yolculuğa emeğini ve kalbini koyan korumuzdaki ve orkestramızdaki tüm aday öğretmenlerimize; desteklerini bizden esirgemeyen değerli eğitim personellerimiz Dr. Maksut Yıldırım, Dr. Havva Pamuk ve Dr. Fatih Acar'a gönülden teşekkür ediyorum.

Birlikte yorulduk, birlikte hazırlandık, birlikte heyecanlandık ve birlikte başardık.

Belki yıllar sonra bu süreç hatırlandığında hangi notayı nerede söylediğimizi değil; o notaların arasında nasıl "biz" olduğumuzu hatırlayacağız.

Dr. Burçin Arslan
Akademi Korusu Şefi
Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezi

YER: YUNUS EMRE EĞİTİM VE UYGULAMA MERKEZİ KONFERANS SALONU
11.09.2026 14:00

Akademide Tiyatro

9 Haziran 2026 tarihinde çalışmalarına başlanan Ayyar Hamza adlı tiyatro oyunu, 11 Eylül 2026 tarihinde Akademi kapsamında gerçekleştirilen etkinlikte ilk kez sahnelendi.

Çalışma süreci boyunca oyunun karakterlerinin, olay örgüsünün ve komedi unsurlarının sahneye en etkili şekilde yansıtılabilmesi amacıyla çeşitli provalar gerçekleştirildi. Özellikle Hamza karakterinin kurnazlıkları, olaylar karşısındaki pratik çözümleri ve mizahi yönü, oyunun dikkat çekici unsurlarından biri olarak öne çıktı. Bu özellikler, seyircide merak ve heyecan uyandırırken oyuna eğlenceli ve dinamik bir atmosfer kazandırdı.

İlk sahne deneyimiyle birlikte ekip çalışması, sorumluluk, iletişim ve sahne disiplini alanlarında önemli kazanımlar elde edildi. "Kültür Sanat Sıra Sende" etkinliği sayesinde tiyatro çalışmasının seyirciyle buluşturulması ve kültürel bir eserin yeniden yorumlanarak sahneye aktarılması sağlandı. Bu süreç, katılımcıların sanatsal yönlerinin gelişmesine ve ekip çalışmasının öneminin deneyimlenmesine katkı sundu.

Bu anlamlı çalışmanın hazırlanmasında ve sahnelenmesinde emeği geçen Dr. Maksut Yıldırım'a, Dr. Muammer Kartal'a, Dr. Yusuf Can Tıraş'a ve tüm öğretmen adaylarına teşekkür ederiz.

AYYAR HAMZA

Yazan: Direktör Ali Bey

Tarih ve Saat: 11 Eylül Cuma - 14:00

Yer: Ankara Yunus Emre Eğitim ve Uygulama Merkezi Konferans Salonu

Ayyar Hamza: İker Türkmen	Halime: Duygu Sağın
Nimet Bey: Furkan Nalça	Ziver / Mizansen: Sorumlusu: Şebnem Çağlayan
Yaver / Yönetmen: Merve Temirbuğa	Melek: Buse Kara
Sena Bey: Enes Coşkun	Şeytan: Nedim Oral
Zuhuri Efendi: Deniz Muyan	Emine Molla: Elif Süde Subaşı
Muhterem Efendi: Hüseyin Baydemir	Şahane Hanım: Buse Orhon
Ziba Hanım: Beyza Arslan	
Eda Hanım: Emine Saz	

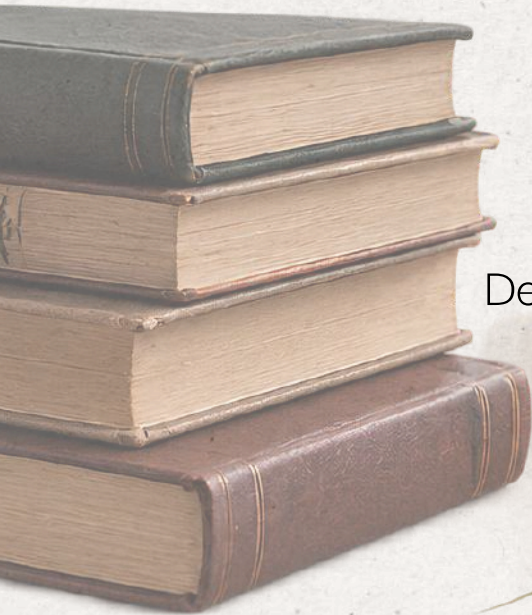
İşık / Kostüm Sorumlusu: Ebrar Rana Kutlu, İrem Onul	Sanat Yönetmenleri: Maksut Yıldırım, Muammer Kartal, Yusuf Can Tıraş
Maköz / Sahne Arkası: Dilara Şahin	
Düzen Sorumlusu: Yeter Evgen	
Sahne Müzik: Fatma Toksöz	

Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü-
Dilara Şahin ve Yeter Evgen

**"Öğretmenler! Yeni nesli, Cumhuriyetin
fedakâr öğretmen ve eğitimcilerini, sizler
yetiştireceksiniz ve yeni nesil, sizin eseriniz
olacaktır."**

Atatürk

Dergimizin kaynakçasına ulaşmak
için QR kodu kameranızla
okutabilirsiniz.